

LYCURGI

ORATIO IN LEOCRATEM

800 2px

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. εισ.

32893

Δωρεά

N. y. A. i. x. a. n. b. o. -

Υ.Π.Δ.

m. h. a. s.

GRVER-00689

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

LYCURGI
ORATIO IN LEOCRATEM.

$\frac{f}{\beta}$
POST CAROLUM SCHEIBE

EDIDIT

FRIDERICUS BLASS.

EDITIO STEREOTYPA MINOR.

MCMVII
LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΩΡΕΑ
ΝΙΚ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
1977

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθμός Εισαγωγής: 32893

Ημερομηνία Εισαγωγής: 21-11-78

Ταξινομικός Αριθμός: 800 αρχ.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΑΤΑ ΛΕΩΚΡΑΤΟΥΣ.

pag.
Stroph.
147

ΤΠΟΘΕΣΙΣ.

Μετὰ τὰ ἐν Χαιρωνείᾳ δεινὰ ψήφισμα ποιεῖ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, ὥστε μήτε τινὰ ἔξω γενέσθαι τῆς πόλεως, μήτε μὴν ἐκδέσθαι παῖδας καὶ γυναῖκας. Λεωκράτης οὖν τις ἐξεληθὼν τῆς πόλεως, καὶ ἀφικόμενος ἐν Ῥόδῳ καὶ πάλιν ἐν Μεγάροις, ἦλθεν ἐν Ἀθήναις καὶ παρρησιαζόμενον αὐτοῦ κατηγορίαν ποιεῖται ὁ Λυκοῦργος αὐτοῦ ὡς προδότου. Ἡ δὲ στάσις ὅρος ἀντινομέζων ὁμολογεῖ γὰρ καὶ ὁ Λεωκράτης ἀπολιπεῖν τὴν πόλιν, οὐ μέντοι προδιδόναι. ἄλλοι στοχασμὸν ἀπὸ γνώμης, ὡς τοῦ μὲν ἐξελθεῖν ὁμολογουμένου, ἀμφιβαλλομένης δὲ τῆς προαιρέσεως, ποία γνώμη ἐξηλθεν, εἴτ' ἐπὶ προδοσίᾳ εἴτ' ἐπὶ ἐμπορίᾳ. ἄλλοι δὲ ἀντίστασιν λέγει γὰρ οὐκ ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἐξελθεῖν, ἀλλ' ἐπὶ ἐμπορίᾳ. ἔοικε δὲ ἡ τοῦ λόγου ὑπόθεσις τῇ τοῦ κατὰ Αὐτολύκον.

Δικαίαν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ εὐσεβῆ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας Λεωκράτους τοῦ κρινομένου ποιήσομαι. εὐχομαι γὰρ τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τοῖς ἥρωσι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἰδρυμένοις, εἰ μὲν εἰσ-ἡγγέλκα Λεωκράτῃ δικαίως καὶ κρίνω [τὸν] προδόντ' αὐτῶν καὶ τοὺς νεῶς καὶ τὰ ἔδη καὶ τὰ τεμένη καὶ τὰς ἐν τοῖς νόμοις τιμὰς καὶ θυσίας τὰς ὑπὸ τῶν ὑμετέρων | προγόνων παραδεδομένας, ἐμὲ μὲν ἄξιον 2 ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ τῶν [Λεωκράτους] ἀδικημάτων κατηγορον ποιῆσαι, ὃ καὶ τῷ δήμῳ καὶ τῇ πόλει συμ-

ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν ἐποιήσαμένην, οὔτε δι' ἐχθραν οὐδεμίαν, οὔτε διὰ φιλονικίαν οὐδ' ἡντινοῦν τοῦτον τὸν ἀγῶνα προσελόμενος, ἀλλ' αἰσχροὺς εἶναι νομίσας τοῦτον περιορᾶν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλοντα καὶ τῶν κοινῶν ἰερῶν μετέχοντα, τῆς τε πατρίδος ὕνειδος καὶ πάντων ὅμων γεγεννημένον. πολίτου γὰρ ἔστι δικαίον, ὁ μὴ διὰ τὰς ἰδίας ἐχθρας εἰς τας κοινὰς κρίσεις καθίσταται τοὺς τὴν πόλιν μηδὲν ἀδικοῦντας, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὴν πατρίδα τι παρανομοῦντας ἰδίους ἐχθροὺς εἶναι νομίζειν, καὶ τὰ κοινὰ τῶν ἀδικημάτων κοινὰς καὶ τὰς προφάσεις ἔχειν τῆς πρὸς αὐτοὺς διαφορᾶς.

Ἄπαντας μὲν οὖν χρόνῳ νομίζειν μεγάλους εἶναι τοὺς ^{cap. 3.} δημοσίους ἀγῶνας, μέλιστα δὲ τοῦτον ὑπὲρ οὗ νῦν μέλλετε τὴν ψήφον φέρειν. ὅταν μὲν γὰρ τὰς τῶν παραινόμενων γραφὰς δικάζητε, τοῦτο μόνον ἐπανορθοῦτε καὶ ταύτην τὴν πράξιν κωλύετε, καθ' ὅσον ἂν τὸ ψήφισμα μέλλῃ βλέπειν τὴν πόλιν· ὁ δὲ νῦν ἐνεστηκὼς ἀγὼν οὐ μικρὸν τι μέρος συνέχει τῶν τῆς πόλεως οὐδ' ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὅλης τῆς πατρίδος καὶ κατὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος ἀείμνηστον καταλείψει τοῖς ἐπιγιγνομένοις τὴν κρίσιν. οὕτω γὰρ ἔστι δεινὸν τὸ γεγεννημένον ἀδίκημα καὶ τηλικούτου ἔχει [τὸ] μέγεθος, ὥστε μηδὲ κατηγορίαν ἐνδέχεσθαι εὐρεῖν ἀξίαν, μηδ' ἐν τοῖς νόμοις ὁρίσθαι τιμωρίαν [ἀξίαν] τῶν ἀμαρτημάτων. τί γὰρ χρόνῳ παθεῖν τὸν ἐκλιπόντα μὲν τὴν πατρίδα, μὴ βοηθήσαντα δὲ τοῖς πατράσι ἱεροῖς, ἐγκαταλιπόντα δὲ τὰς τῶν προγόνων θήκας, ἅπασαν δὲ τὴν χώραν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις παραδόντα; τὸ μὲν γὰρ μέγιστον καὶ ἔσχατον τῶν τιμημάτων, θάνατος, ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον, ἔλαττον δὲ τῶν Ἀεωκράτους ἀδικημάτων καθέστηκε. παρεῖσθαι δὲ τὴν 9

- ὑπὲρ τῶν τοιούτων τιμωρίαν συμβέβηκεν ὧ ἄνδρες, οὐ διὰ ὀργισμῆς τῶν τότε νομοθετούντων, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις γεγενῆσθαι τοιοῦτον μηδὲν, μηδ' ἐν τοῖς μέλλουσιν ἐπίδοξον εἶναι γενήσεσθαι. διὸ καὶ μάλιστα ὧ ἄνδρες | ὑμᾶς δεῖ γενέσθαι μὴ μόνον τοῦ νῦν ἀδικήματος δικαστές, ἀλλὰ καὶ νομοθέτας. ὅσα μὲν γὰρ τῶν ἀδικημάτων νόμος τις διώρικε, ὁμόδιον τούτῳ κανόνι χρημάτων κολάζειν τοὺς παρανομοῦντας· ὅσα δὲ μὴ σφόδρα περιεῖλληφε ἐν ὧ νόμος τι προσαγορεύσας, μείζω δὲ τούτων τις ἡδίκηκεν, ἅπασιν δ' ὁμοίως ἐνοχὸς ἐστίν, ἀναγκαῖον τὴν ὑμετέραν κρίσιν καταλείπεσθαι παρὰδείγμα τοῖς ἐπι-
10 γιγνομένοις. εὖ δ' ἴστε ὧ ἄνδρες, ὅτι οὐ μόνον τοῦτον νῦν κολάσετε κατεψηφισμένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέψετε. δύο γὰρ ἐστὶ τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἡ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία, καὶ ἡ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεά· πρὸς ἑκάτερον δὲ τούτων ἀποβλέποντες, τὴν μὲν διὰ τὸν φόβον φεύγουσι, τῆς δὲ διὰ τὴν δόξαν ἐπι-
cap 4. θυμοῦσι. διὸ δεῖ ὧ ἄνδρες προσέχειν τούτῳ τῷ ἀγῶνι, καὶ μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δικαίου.
- 11 Ποιήσομαι δὲ καὶ γὰρ τὴν κατηγορίαν δικαίαν, οὔτε ψευδόμενος οὐδὲν, οὔτ' ἕξω τοῦ πράγματος λέγων. οἱ μὲν γὰρ πλείστοι τῶν εἰς ὑμᾶς εἰσιόντων πάντων ἀτοπώτατον ποιοῦσιν· ἡ γὰρ συμβουλευούσιν ἐνταῦθα περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἢ κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσι πάντα μᾶλλον ἢ περὶ οὗ μέλλετε τὴν ψῆφον φέρειν. ἐστὶ δ' οὐδέτερον τούτων χαλεπὸν, οὔθ' ὑπὲρ ὧν μὴ βουλευέσθε γνώμην ἀποφύνασθαι, οὔθ' ὑπὲρ
12 ὧν μηδεὶς ἀπολογήσεται κατηγορίαν εὖρειν. ἀλλ' οὐ δίκαιον ὑμᾶς μὲν ἀξιόυν δικαίαν τὴν ψῆφον φέρειν,

αὐτοὺς δὲ μὴ δικαίαν τὴν κατηγορίαν ποιείσθαι. τούτων δ' αἷτιοι ὑμεῖς ἐστε ὧ ἄνδρες· τὴν γὰρ ἐξουσίαν ταύτην δεδώκατε τοῖς ἐνθάδ' εἰσιούσι, καὶ ταῦτα κάλλιστον ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων παράδειγμα τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον, ὃ τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων δικαστηρίων, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὁμολογεῖσθαι τοῖς ἄλισκομένοις δικαίαν ποιείσθαι τὴν κρίσιν. πρὸς δ' δεῖ 13 καὶ ὑμᾶς ἀποβλέποντας μὴ ἐπιτρέπουν τοῖς ἔξω τοῦ πράγματος λέγουσιν· οὕτω γὰρ ἔσται τοῖς τε κρινόμενοις ἄνευ διαβολῆς ὁ ἄγων, καὶ τοῖς διώκουσιν ἥμισυ συνοφαντεῖν, καὶ ὑμῖν εὐορκοτάτην <τὴν> ψῆφον ἐνεργεῖν. ἄδύνατον γάρ ἐστιν ἄνευ τοῦ λόγου, μὴ δικαίως δεδιδαγμένους δικαίαν θέσθαι τὴν ψῆφον.

Λεῖ δ' ὧ ἄνδρες μὴδὲ ταῦτα λάθειν ὑμᾶς, ὅτι 14 cap. 5. οὐχ ὁμοίος ἐστὶν ὁ ἄγων περὶ τοῦτον καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν. περὶ μὲν γὰρ ἀγνωστος ἀνθρώπου τοῖς Ἑλλήσιν, ἐν ὑμῖν αὐτοῖς ἔδοκεῖτ' ἂν ἢ καλῶς ἢ καὶ φανύλως ἐψηφίσθαι· περὶ τοῦτον δ' ὅ τι ἂν βουλευσῇσθε, παρὰ πᾶσιν τοῖς Ἑλλήσιν ἔσται λόγος, οἳ ἴσασιν τὰ τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων ἔργα ἐναντιώτατα τοῖς τούτῳ διαπεπραγμένοις ὄντα. ἐπιφανὴς γάρ ἐστιν διὰ τὸν ἔκπλουν τὸν εἰς Ῥόδον, καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἣν ἐποιήσατο καθ' ὑμῶν πρὸς τε τὴν πόλιν τὴν τῶν Ῥοδίων, καὶ τῶν ἐμπόρων τοῖς ἐπιδημοῦσιν ἐκεῖ, οἳ πᾶσαν τὴν 15 οἰκουμένην περιπλέοντες δι' ἐργασίαν, ἀπήγγελλον ἅμα περὶ τῆς πόλεως ἃ Λεωκράτους ἠκηκόεσαν. ὥστε περὶ πολλοῦ ποιητέον ἐστὶν ὁρθῶς βουλευσάσθαι περὶ αὐτοῦ. εὖ γὰρ ἴστε ὧ <ἄνδρες> Ἀθηναῖοι, ὅτι ᾧ πλεῖστον διαφέρετε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τῷ πρὸς τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ὁσίως καὶ πρὸς τὴν πατρίδα φιλοτίμως ἔχειν, τοῦτον πλεῖστον ἀμε-

λεῖν δόξαιτ' ἂν εἰ τὴν παρ' ὑμῶν οὗτος διαφύγοι τιμωρίαν.

16
cap. 6.

- Λέομαι δ' ὑμῶν ὧ (ἄνδρες) Ἀθηναῖοι, ἀκοῦσαί μου τῆς κατηγορίας διὰ τέλους, καὶ μὴ ἄχθεσθαι, ἐὰν ἄρξωμαι ἀπὸ τῶν τῇ πόλει τότε συμβάντων, ἀλλὰ τοῖς αἰτίοις ὀργίζεσθαι, δι' οὓς ἀναγκάζομαι νῦν μεμνησθαι περὶ αὐτῶν. Γεγενημένης γὰρ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, καὶ συνδραμόντων ἐπάντων ὑμῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐψηφίσατο ὁ δῆμος, παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὰ τεῖχη κατακομίζειν, τοὺς δὲ στρατηγοὺς τάττειν εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων τῶν οἰκούντων Ἀθήνησι, καθ' ὃ τι ἂν αὐτοῖς δοκῇ. Αἰσχροκράτης δὲ τούτων οὐδενὸς φροντίδας, σκευασάμενος ἃ εἶχε χρήματα, μετὰ τῶν οἰκετῶν ἐπὶ τὸν λέμβον κατεκόμισε, τῆς νεῶς ἤδη περὶ τὴν ἀκτὴν ἐξορμούσης, καὶ | περὶ δεῖλην ὄψιαν αὐτὸς μετὰ τῆς ἐταίρας Εἰρηνίδος κατὰ μέσσην τὴν ἀκτὴν διὰ τῆς πυλίδος ἐξελθὼν πρὸς τὴν ναῦν προσέπλευσε καὶ ὄχρετο φεύγων, οὔτε τοὺς λιμένας τῆς πόλεως ἔλεων, ἐξ ὧν ἀνῆγγοτο, οὔτε τὰ τεῖχη τῆς πατρίδος αἰσχυρόμενος, ὧν τὴν φυλακὴν ἔρημον τὸ καθ' αὐτὸν μέρος κατέλιπε, οὔτε τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος καὶ τῆς Ἀθηνῶς τῆς σωτείρας ἀφορῶν καὶ προδιδούσας φοβηθεῖς, οὓς αὐτίκα σώσοντας ἑαυτὸν ἐκ τῶν κινδύνων ἐπικαλέσεται. καταχθελὶς δὲ καὶ ἀφικόμενος εἰς Ῥόδον, ὥσπερ τῇ πατρίδι μεγάλας εὐτυχίας εὐαγγελιζόμενος, ἀπήγγειλεν ὥς τὸ μὲν ἄστυ τῆς πόλεως ἑαλωκὸς κατελίποι, τὸν δὲ Πειραιεᾶ πολιορκούμενον, αὐτὸς δὲ μόλις διασωθεὶς ἦκοι· καὶ οὐκ ἡσχύνθη τὴν τῆς πατρίδος ἀτυχίαν αὐτοῦ σωτηρίαν προσαγορεύσας. οὕτω δὲ σφόδρα ταῦτ' ἐπίστευσαν οἱ Ῥόδιοι, ὥστε τριήρεις πλη-

ρῶσαντες τὰ πλοῖα κατήγον, καὶ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ναυκληρῶν οἱ παρεσκευασμένοι θεῦρο πλεῖν αὐτοῦ τὸν σῖτον ἐξείλοντο καὶ τὰλλα χρήματα διὰ τοῦτον. Καὶ 19 ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας ἀπάντων, πρῶτον μὲν τὰς τῶν γειτόνων καὶ τῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ κατοικούντων, οἳ τοῦτον ἴσασιν ἐν τῷ πολέμῳ φυγόντα καὶ ἐκπλεύσαντα Ἀθήνηθεν, ἔπειτα τῶν παραγενομένων, ὅτ' εἰς Ῥόδον Λεωκράτης ταῦτ' ἀπήγγελλε, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Φυρκίου μαρτυρίαν, ὃν καὶ ὑμῶν <ἴσασιν> οἱ πολλοὶ κατηγοροῦντα ἐν τῷ δήμῳ τούτου, ὥς καὶ μεγάλα βεβλαφῶς εἶη τὴν πεντηκοστήν, μετέχων αὐτῆς.

Πρὸ δὲ τοῦ ἀναβαίνειν τοὺς μάρτυρας βραχεία βού- 20
λομαι διαλεχθῆναι ὑμῖν. οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε ὧ ἄνδρες οὔτε τὰς παρασκευὰς τῶν κρινομένων, οὔτε τὰς δεήσεις τῶν ἔξαιτουμένων, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπίστασθε, ὅτι χρημάτων ἕνεκα καὶ χάριτος πολλοὶ ἐπεισθήσαν τῶν μαρτύρων ἢ ἀμνημονεῖν ἢ μὴ ἐλθεῖν ἢ ἑτέραν πρόφασιν εὑρεῖν. ἀξιοῦτε οὖν τοὺς μάρτυρας ἀναβαίνειν καὶ μὴ ὀκνεῖν, μηδὲ περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τὰς χάριτας ὑμῶν καὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐποδιδόναί τῇ πατρίδι τάλιθ' ἢ καὶ τὰ δίκαια, καὶ μὴ λείπειν τὴν τάξιν ταύτην, μηδὲ μιμεῖσθαι Λεωκράτην, ἢ λαβόντας τὰ ἱερὰ κατὰ τὸν νόμον ἐξομόσασθαι. εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ποιῶσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας κλητεύσομεν αὐτούς. Λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ὧ ἄνδρες, ἐπειδὴ χρόνος ἐγένε- 21
το, καὶ ἀφικνεῖτο Ἀθήνηθεν πλοῖα εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ φανερόν ἦν ὅτι οὐδὲν δεινὸν ἐργάζει περὶ τὴν
cap. 8.

- πόλιν, φοβηθεὶς ἐκπλεῖ πάλιν ἐκ τῆς Ῥόδου καὶ ἀφικνεῖται εἰς Μέγαρα· καὶ ὅκει ἐν Μεγάροις πλείω ἢ πέντε ἔτη προστάτην ἔχων Μεγαρέα, οὐδὲ τὰ ὄρια τῆς χώρας αἰσχυνόμενος, ἀλλ' ἐν γειτόνων τῆς ἐκθρεψάσης
- 22 αὐτὸν πατρίδος μετοικῶν. καὶ οὕτως αὐτοῦ κατεγνώκει αἰδίου φυγῆν, ὥστε μεταπεμφάμενος ἐντεῦθεν Ἀμύνταν τὸν τὴν ἀδελφὴν ἔχοντα αὐτοῦ τὴν πρεσβυτέραν καὶ τῶν φίλων Ἀντιγένην Ξυπεταίονα, καὶ δεηθεὶς τοῦ κηδεστοῦ πρίασθαι παρ' αὐτοῦ τὰνδράποδα καὶ τὴν οἰκίαν, ἀποδόσθαι ταλάντων, καὶ ἀπὸ τούτου προσέταξε τοῖς τε χρήσταις ἀποδοῦναι τὰ ὀφειλόμενα, καὶ τοὺς ἐράνους διενεγκεῖν, τὸ δὲ λοιπὸν αὐτῷ ἀποδοῦναι.
- 23 διοικήσας δὲ ταῦτα πάντα ὁ Ἀμύντας, αὐτὸς πάλιν ἀποδίδοται τὰνδράποδα πέντε καὶ τριάκοντα μνῶν Τιμοχάρει Ἀχαρνεὶ τῷ τὴν νεωτέραν ἔχοντι τούτου ἀδελφῆν· ἀργύριον δὲ οὐκ ἔχων δοῦναι ὁ Τιμοχάρης, συνθήκας ποιησάμενος καὶ θέμενος παρὰ Ἀνσικλεί, μίαν μνᾶν τόκον ἔφερεν τῷ Ἀμύντᾳ. ἵνα δὲ μὴ λόγον οἴησθε εἶναι, ἀλλ' εἰδῆτε τὴν ἀλήθειαν, ἀναγνώσεται καὶ τούτων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. εἰ μὲν οὖν ξὼν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκαῖνον (ἂν) αὐτὸν παρειχόμεν· νυνὶ δ' ὑμῖν καλῶ τοὺς συνειδότες. Καὶ μοι | λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν, ὥς ἐπρίατο παρὰ Λεωκράτους ἐν Μεγάροις τὰ ἀνδράποδα Ἀμύντας καὶ τὴν οἰκίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

- 24 Ἀκούσατε δὲ καὶ ὥς ἀπέλαβε τετταράκοντα μνᾶς παρ' Ἀμύντου Φιλόμηλος Χολαργεὺς καὶ Μενέλαος ὁ πρεσβεύσας ὥς βασιλεῖα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λαβὲ δέ μοι καὶ τὴν Τιμοχάρους τοῦ προιαμένου
τὰνδράποδα παρ' Ἀμύντου πέντε καὶ τριάκοντα μνῶν,
καὶ τὰς συνθήκας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΣΤΝΘΗΚΑΙ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε ὧ ἄνδρες· ἄξιον δ' 25
ἐστὶν ἐφ' οἷς μέλλω λέγειν ἀνανακτῆσαι καὶ μισῆσαι
τουτονὶ Δεωκράτην. οὐ γὰρ ἐξήρκεσε τὸ σῶμα τὸ ἑαυ-
τοῦ καὶ τὰ χρήματα μόνον ὑπεκθίσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ
ιερά τὰ πατρῷα, ἃ τοῖς ὑμετέροις νομίμοις καὶ πα-
τρίοις ἔδουσιν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν [αὐτῷ] ἰδρυσά-
μενοι, ταῦτα μετεπέμψατο εἰς Μεγάρα καὶ ἐξήγαγεν
ἐκ τῆς χώρας, οὐδὲ τὴν ἐπωνυμίαν τῶν πατρῶων ἱερῶν
φοβηθεὶς, ὅτι ἐκ τῆς πατρίδος αὐτὰ κινήσας συμφύ-
γειν αὐτῷ, ἐκλιπόντα τοὺς νεῶς καὶ τὴν χώραν ἦν
κατεῖχεν, ἤξιωσε, καὶ ἰδρυσθαι ἐπὶ ξένης καὶ ἀλλοτρίας,
καὶ εἶναι ὀθνεῖα τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς νομίμοις τοῖς κατὰ
τὴν Μεγαρέων πόλιν εἰθισμένοις. καὶ οἱ μὲν πατέρες 26
ὑμῶν, ὡς τὴν χώραν τῆς Ἀθηνᾶς εἰληχνίας, [ὁμώνυμον
αὐτῇ] τὴν πατρίδα προσηγόρευον Ἀθῆνας, ἵν' οἱ τι-
μῶντες τὴν θεὸν τὴν ὁμώνυμον αὐτῇ πόλιν μὴ ἐγκατα-
λίπωσι· Δεωκράτης δ' οὔτε νομίμων οὔτε πατρίδος
οὔθ' ἱερῶν φροντίσας τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐξαγώγιμον ὑμῖν
καὶ τὴν παρὰ τῶν θεῶν βοήθειαν ἐποίησε. καὶ οὐκ
ἐξήρκεσεν αὐτῷ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὴν πόλιν ἀδι-
κῆσαι, ἀλλ' οἰκῶν ἐν Μεγάροις, οἷς παρ' ὑμῶν ἐξε-
κομίσατο χρήμασιν ἀφορμῇ χρώμενος, ἐκ τῆς Ἠπείρου
παρὰ Κλεοπάτρας εἰς Λευκάδα ἐσιτήγει καὶ ἐκείθεν
εἰς Κόρινθον. καίτοι ὧ ἄνδρες καὶ περὶ τούτων οἱ 27
ὑμετέροι νόμοι τὰς ἐσχάτας τιμωρίας ὁρίζουσιν, ἐάν

τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ ποι σιτηγήσῃ, ἢ ὡς ὑμᾶς. ἔπειτα τὸν προδόντα μὲν ἐν τῷ πολέμῳ, σιτηγήσαντα δὲ παρὰ τοὺς νόμους, μὴ φροντίσαντα δὲ μήτε ἱερῶν μήτε πατριδος μήτε νόμων, τοῦτον ἔχοντες ὑπὸ τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ, οὐκ ἀποκτενεῖτε καὶ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ποιήσετε; πάντων ἄρ' ἀνθρώπων ἔσεσθε ἡθυμότατοι, καὶ ἥκιστα ἐπὶ τοῖς δεινοῖς ὀργιζόμενοι.

28
cap. 9.

Καὶ ταῦτα δ' ὧ ἀνδρες ἐμοῦ θεωρήσατε, ὡς δικαίαν τὴν ἐξέτασιν ποιουμένου περὶ τούτων. οὐ γὰρ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὑπὲρ τηλικούτων ἀδικημάτων εἰκάζοντας, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν εἰδότες ψηφίζεσθαι, καὶ τοὺς μάρτυρας μὴ δώσοντας ἔλεγχον μαρτυρεῖν, ἀλλὰ δεδωκότας. προυκαλεσάμην γὰρ αὐτοὺς πρόκλησιν ὑπὲρ τούτων ἀπάντων γράψας καὶ ἄξιων βασανίζειν τοὺς τούτου οἰκέτας, ἧς ἀκοῦσαι ἄξιόν ἐστιν. Καὶ μοι λέγε ταύτην.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

- 29 Ἀκούετε ὧ ἀνδρες τῆς προκλήσεως. ἔμα τοίνυν ταύτην Λεωκράτης οὐκ ἐδέχετο, καὶ κατεμαρτύρει αὐτοῦ, ὅτι προδότης τῆς πατρίδος ἐστίν· ὁ γὰρ τὸν παρὰ τῶν συνειδότην ἔλεγχον φυγῶν ὁμολόγηκεν ἀληθῆ εἶναι τὰ εἰσηγγελμένα. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν, ὅτι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων πολὺ δοκεῖ δικαιοτάτον καὶ δημοτικώτατον εἶναι, ὅταν οἰκέται ἢ θεραπεύειν συνειδῶσιν ἢ δεῖ, τούτους ἐλέγχειν καὶ βασανίζειν, καὶ τοῖς ἔργοις μᾶλλον ἢ τοῖς λόγοις πιστεύειν, ἄλλως τε καὶ περὶ πραγμάτων κοινῶν καὶ μεγάλων καὶ συμφε-
30 ρόντων τῇ πόλει; ἐγὼ τοίνυν τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ ἀδίκως τὴν εἰσαγγελίαν κατὰ Λεωκράτους ποιήσασθαι, ὅσον ἐγὼ μὲν ἐβουλόμην τοῖς ἰδίῳις κινδύνοις ἐν τοῖς Λεωκράτους οἰκέταις καὶ θεραπαίναις βασανισθεῖσι

τὸν ἔλεγχον γενέσθαι, οὐτοσί δὲ διὰ τὸ συνειδέναι
 ἑαυτῷ οὐχ ὑπέμεινεν ἀλλ' ἔφυγε. καίτοι ὧ ἄνδρες
 πολὺ θάπτον οἱ Λεωκράτους οἰκέται καὶ θεράπαινοι
 τῶν γενομένων ἂν τι ἡρηγήθισαν, ἢ τὰ μὴ ὄντα τοῦ
 αὐτῶν δεσπότου κατεψεύσαντο. χωρὶς τοίνυν τούτων ³¹
 Λεωκράτης | (μὲν) ἀναβοήσεται αὐτίκα ὡς ἰδιώτης ὢν,
 καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ῥήτορος καὶ συκοφάντου δεινότητος
 ἀναρπαζόμενος· ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πάντας ὑμᾶς εἰδέναι,
 ὅτι τῶν μὲν δεινῶν καὶ συκοφαντεῖν ἐπιχειρούντων
 ἔργον ἐστὶν ἕμας τοῦτο προαιρεῖσθαι καὶ ζητεῖν τὰ
 χωρία ταῦτα, ἐν οἷς τοὺς παραλογισμοὺς κατὰ τῶν
 ἀγωνιζομένων ποιήσονται, τῶν δὲ δικαίως τὰς κρίσεις
 ἐνισταμένων καὶ τοὺς ἐνόχους ταῖς ἀρεαῖς ἀκριβῶς ἐπο-
 δεικνύντων ἀναντία φαίνεσθαι τούτοις ποιοῦντας,
 ὥσπερ ἡμεῖς. οὐτοσί δὲ διαλογίζεσθε περὶ τούτων ³²
 παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίνας ἀδύνατον ἦν τῇ δεινότητι καὶ
 ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ λόγου παραγαγεῖν; κατὰ
 φύσιν τοίνυν βασανιζόμενοι πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν περὶ
 πάντων τῶν ἀδικημάτων ἐμελλον φράσειν οἱ οἰκέται
 καὶ αἱ θεράπαινοι. ἀλλὰ τούτους Λεωκράτης παραδοῦ-
 ναι ἔφυγε, καὶ ταῦτα οὐκ ἄλλοτρίους, ἀλλ' αὐτοῦ ὄν-
 τας. τίνας δὲ δυνατόν εἶναι δοκεῖ τοῖς λόγοις ψυχα- ³³
 γωγῆσαι, καὶ τὴν ὕγρότητι αὐτῶν τοῦ ἥθους τοῖς
 δακρύοις εἰς ἔλεον προαγαγέσθαι; τοὺς δικαστάς. ἐν-
 ταῦθα Λεωκράτης ὁ προδότης τῆς πατρίδος ἐλήλυθεν,
 οὐδὲν ἕτερον ἢ φοβούμενος, μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκίας
 οἱ τ' ἐξελέγχοντες τῷ ἔργῳ καὶ ὁ ἐξελεγχόμενος γένηται.
 τί γὰρ ἔδει προφάσεων ἢ λόγων ἢ σκήψεως; ἀπλοῦν τὸ
 δίκαιον, ῥᾶδιον τὸ ἀληθές, βραχὺς ὁ ἔλεγχος. εἰ μὲν ³⁴
 ὁμολογεῖ τὰ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ ἀληθῆ καὶ ὅσια εἶναι, τί
 οὐ τῆς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας τυγχάνει; εἰ δὲ μὴ φησι

ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, τί οὐ παραδέδωκε τοὺς οἰκέτας καὶ τὰς θεραπαίνας; προσῆκεν γὰρ τὸν ὑπὲρ προδοσίας κινδυνεύοντα καὶ παραδιδόναι βασανίζειν καὶ μηδὲνα
 35 τῶν ἀκριβεστάτων ἐλέγχων φεύγειν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἔπραξεν. ἀλλὰ καταμεμαρτυρηκὼς ἑαυτοῦ, ὅτι προδότης ἐστὶν τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν νόμων, ὑμᾶς ἀξιῶσει ἐναντία ταῖς αὐτοῦ ὁμολογίαις καὶ μαρτυρίαις ψηφίσασθαι; καὶ πῶς δίκαιόν ἐστι τὸν τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀπολογίας αὐτοῦ ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καὶ ἐκ τοῦ μὴ δέξασθαι τὰ δίκαια περιηρημένον, τοῦτον ἑᾶσαι ὑμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ὁμολογουμένων ἀδικημάτων ἔξαπατηῆσαι;

36 Περὶ μὲν οὖν τῆς προκλήσεως καὶ τοῦ ἀδικήματος, ὅτι ὁμολογούμενόν ἐστιν, ἱκανῶς ὑμᾶς ἠγοῦμαι ὥ ἄν-
 cap. 11. δρες μεμαθηκέναι· ἐν οἷς δὲ καιροῖς καὶ ἡλίκοις κινδύνοις τὴν πόλιν οὖσαν Λεωκράτης προδέδωκεν, ἀναμνήσαι ὑμᾶς βούλομαι. Καί μοι λαβὲ τὸ ψήφισμα γραμματεῦ τὸ Ὑπερείδον, καὶ ἀναγίνωσκε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

37 Ἀκούετε τοῦ ψηφίσματος ὥ ἄνδρες, ὅτι τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ χρηματιοῦσαν περὶ φυλακῆς τοῦ Πειραιέως ἐν τοῖς ὅπλοις ἔδοξε, καὶ πράττειν διεσκευασμένην ὅ τι ἂν δοκῇ τῷ δήμῳ συμφέρον εἶναι. καίτοι ὥ ἄνδρες εἰ οἱ ἀφειμένοι τοῦ στρατεύεσθαι ἔνεκα τοῦ βουλευέσθαι ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐν τῇ τῶν στρατιωτῶν τάξει διέτριβον, ἄρ' ὑμῖν δοκοῦσι μικροὶ καὶ οἱ τυχόντες φόβοι τότε τὴν
 38 πόλιν κατασχεῖν; ἐν οἷς Λεωκράτης οὐτοσί καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς πόλεως ἀποδράς ὄχρετο, καὶ τὰ χρήματα τὰ ὑπάρχοντα ἐξεκόμισε, καὶ <τὰ> ἱερὰ τὰ πατρῷα μετεπέμψατο,

καὶ εἰς τοσοῦτον προδοσίας ἤλθεν, ὥστε κατὰ τὴν τοῦ-
του προαίρεσιν ἐρημοὶ μὲν <ἀν> ἦσαν οἱ νεῶ, ἔρημοι
δ' αἱ φυλακαὶ τῶν τειχῶν, ἐξελέλειπτο δ' ἡ πόλις καὶ
ἡ χώρα. καίτοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὧ ἄνδρες 39
τίς οὐκ ἂν τὴν πόλιν ἠλέησεν, οὐ μόνον πολίτης, ἀλλὰ
καὶ ξένος ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις ἐπιδεδημηκώς;
τίς δ' ἦν οὕτως ἢ μισόδημος τότε ἢ μισαθῆναιος, ὅστις
ἂν ἄτακτον αὐτὸν ὑπέμεινε ἰδεῖν; ἥνίκα ἡ μὲν ἦτα
καὶ τὸ γεγονὸς πάθος ἀρτίως προσήγγελλτο, ὁρτῇ δ'
ἦν ἡ πόλις ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, αἱ δ' ἐλπίδες τῆς
σωτηρίας τῷ δῆμῳ ἐν τοῖς ὑπὲρ πεντήκοντ' ἔτη γε-
γονόσι καθεστῆκεσαν, ὁρᾶν δ' ἦν | ἐπὶ μὲν τῶν θυ- 40
ρῶν γυναικάς ἐλευθέρας, περιφόβους κατεπτηχυίας καὶ
πυνθανομένας, εἰ ζῶσιν, τὰς μὲν ὑπὲρ ἀνδρός, τὰς δ'
ὑπὲρ πατρός, τὰς δ' ὑπὲρ ἀδελφῶν, ἀναξίως αὐτῶν
καὶ τῆς πόλεως ὀρωμένας, τῶν δ' ἀνδρῶν τοὺς τοῖς
σώμασιν ἀπειρηκότας καὶ ταῖς ἡλικίαις πρεσβυτέρους
καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ στρατεύεσθαι ἀφειμένους ἰδεῖν
ἦν καθ' ὅλην τὴν πόλιν τότε ἐπὶ γήρως ὁδῷ περιφθει-
ρομένους, διπλᾶ θαλάμια ἐμπεπορημένους; πολλῶν 41
δὲ καὶ θεινῶν κατὰ τὴν πόλιν γιγνομένων, καὶ πάν-
των τῶν πολιτῶν τὰ μέγιστα ἡτυχηκότων, μάλιστα ἔν-
τις ἤλγησεν καὶ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμ-
φοραῖς, ἥνυχ' ὁρᾶν ἦν τὸν δῆμον ψηφισάμενον τοὺς
μὲν δούλους ἐλευθέρους, τοὺς δὲ ξένους Ἀθηναίους,
τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους· ὅς πρότερον ἐπὶ τῷ αὐ-
τόχθων εἶναι καὶ ἐλευθέρους ἐσεμνύνετο. τοσαύτη δ' 42
ἡ πόλις ἐκέχρητο μεταβολῇ, ὥστε πρότερον μὲν ὑπὲρ
τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι, ἐν
δὲ τοῖς τότε χρόνοις ἀγαπᾶν, ἐὰν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν
σωτηρίας ἀσφαλῶς δύνηται <δια>κινδυνεῦσαι, καὶ πρό-

τερον μὲν πολλῆς χώρας τῶν βαρβάρων ἐπάρχειν, τότε
 δὲ πρὸς Μακεδόνας ὑπὲρ τῆς ἰδίας κινδυνεύειν· καὶ
 τὸν δῆμον ὃν πρότερον Λακεδαιμόνιοι καὶ Πελοπον-
 νῆσιοι καὶ οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες Ἕλληνες βοη-
 θὸν ἐπεκαλοῦντο, τοῦτον ἔδει τότε ἕξ Ἀνδρου καὶ Κέω
 καὶ Τροζήνης καὶ Ἐπιδάουρου ἐπικουρίαν αὐτῶ μετα-
 43 πέμψασθαι. ὥστε ὁ ἄνθρωπος τὸν ἐν τοῖς τοιοῦτοις φό-
 βοις καὶ τηλικούτοις κινδύνοις καὶ τοσαύτῃ αἰσχύνῃ
 ἐγκαταλιπὼν τὴν πόλιν, καὶ μήτε <τὰ> ὅπλα θέμε-
 νον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, μήτε τὸ σῶμα παρασχόντα
 τάξαι τοῖς στρατηγοῖς, ἀλλὰ φυγόντα καὶ προδόντα
 τὴν τοῦ δήμου σωτηρίαν, τίς ἂν ἢ δικαστὴς φιλόπολις
 καὶ εὐσεβεὶν βουλόμενος [ψήφῳ] ἀπολύσειεν, ἢ ᾗτῳ
 κληθεὶς τῷ προδότῃ τῆς πόλεως βοηθήσειε; τὸν οὐδὲ
 συμπευθῆσαι τὰς τῆς πατρίδος συμφορὰς τολμήσαντα,
 οὐδὲ συμβεβλημένον οὐδὲν εἰς τὴν [τῆς πόλεως καὶ]
 τοῦ δήμου σωτηρίαν, ὅθ' ἢ μὲν χώρα τὰ δένδρα συνε-
 βάλλετο, οἱ δὲ τετελευτηκότες τὰς θήκας, οἱ δὲ νεφ-
 44 τὰ ὅπλα. καίτοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οὐκ ἔστιν
 ἤτις ἡλικία οὐ παρέσχεν ἑαυτὴν εἰς τὴν τῆς πόλεως σω-
 τηρίαν· ἐπεμελοῦντο γὰρ οἱ μὲν τῆς τῶν τειχῶν κατα-
 σκευῆς, οἱ δὲ τῆς τῶν τάφρων, οἱ δὲ τῆς χαρακώσεως·
 οὐδεὶς δ' ἦν ἀργὸς τῶν ἐν τῇ πόλει. ἐφ' ὧν οὐδενὸς
 45 τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ παρέσχε τάξαι Λεωκράτης. ὧν
 εἰκὸς ὕμᾱς ἀναμνησθέντας τὸν μηδὲ συνεξεργεῖν
 μηδ' ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν ἀξιόσαντα τῶν ὑπὲρ τῆς
 ἐλευθερίας καὶ τοῦ δήμου σωτηρίας ἐν Χαιρώνειᾳ τε-
 λευτησάντων θανάτῳ ζημιῶσαι, ὥς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος
 ἀτάφῳ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν γεγεννημένων· ὧν οὗτος
 οὐδὲ τὰς θήκας παριὼν ἡσχύνθη, ὀργῶν ἔτει τὴν πα-
 τρίδα αὐτῶν προσαγορεύων.

Περὶ ὧν <ὧ> ἄνδρες μικρῷ πλείω βούλομαι διελ-⁴⁶
 θεῖν, καὶ ὑμῶν ἀκοῦσαι θέομαι καὶ μὴ νομίζειν ἄλλο-^{cap. 12.}
 τούς εἶναι τοὺς τοιούτους <λόγους> τῶν δημοσίων
 ἀγώνων· αἱ γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν εὐλογία τὸν
 ἐλεγχον σαφῇ κατὰ τῶν τὰναντία ἐπιτηδευόντων ποιοῦ-
 σιν. ἔτι δὲ καὶ δίκαιον τὸν ἔπαινον, ὃς μόνος ἄθλον
 τῶν κινδύνων τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστί, τοῦτον,
 ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνοι εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως
 τὰς ψυχὰς <τὰς> αὐτῶν ἀνήλωσαν, ἐν τοῖς δημοσίοις
 καὶ κοινοῖς ἀγῶσι τῆς πόλεως μὴ παραλείπειν. ἐκεῖνοι 47
 γὰρ τοῖς πολεμίοις ἀπήντησαν ἐπὶ τοῖς ὅροις τῆς
 Βοιωτίας ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας μαχού-
 μενοι, οὐκ ἐν τοῖς τεύχεσι τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας
 ἔχοντες, οὐδὲ τὴν χώραν κακῶς ποιεῖν προέμενοι τοῖς
 ἐχθροῖς, ἀλλὰ τὴν μὲν αὐτῶν ἀνδρείαν ἀσφαλεστέραν
 φυλακὴν εἶναι νομίζοντες τῶν λιθίνων περιβύλων, τὴν
 δὲ θρέψασαν αὐτοὺς αἰσχυρόμενοι περιορᾶν πορθομέ-
 νην, εἰκότως· ὥσπερ γὰρ πρὸς τοὺς φύσει γεννήσαν· 48
 τὰς καὶ τοὺς ποιητοὺς τῶν πατέρων οὐχ ὁμοίως ἔχου-
 σιν ἅπαντες ταῖς εὐνοίαις, οὕτω καὶ πρὸς τὰς | χώρας
 τὰς μὴ φύσει προσηκούσας, ἀλλ' ὕστερον ἐπικτήτους
 γενομένας καταδείκτερον διέκκενται. τοιαύταις δὲ γνῶ-
 μαις χρησάμενοι, καὶ τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσιν ἐξ ἴσου
 τῶν κινδύνων μετασχόντες, οὐχ ὁμοίως τῆς τύχης
 ἔκοινώνησαν· τῆς γὰρ ἀρετῆς οὐ ζῶντες ἀπολαύουσιν,
 ἀλλὰ τελευτήσαντες τὴν δόξαν καταλελοίπασιν, οὐχ
 ἡττηθέντες, ἀλλ' ἀποθανόντες ἐνθαπερ ἐτάχθησαν ὑπὲρ
 τῆς ἐλευθερίας ἀμύνοντες. εἰ δὲ δεῖ καὶ παραδυξότα- 49
 τον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δέ, ἐκεῖνοι νικῶντες ἀπέθανον.
 ἃ γὰρ ἄθλα τοῦ πολέμου τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστίν,
 ἐλευθερία καὶ ἀρετή, ταῦτ' ἀμφοτέρω τοῖς τελευτή-

σασιν ὑπάρχει. ἔπειτα δ' οὐδ' οἷόν τ' ἐστὶν εἰπὼν
 ἡττησθαι τοὺς ταῖς διανοίαις μὴ πτήξαντας τὸν τῶν
 ἐπιόντων φόβον. μόνους γὰρ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις
 καλῶς ἀποθνήσκοντας οὐδ' ἂν εἰς ἡττησθαι δικαίως
 φήσεις· τὴν γὰρ δουλείαν φεύγοντες εὐκλεᾶ θάνατον
 50 αἰροῦνται. ἐδήλωσε δ' ἡ τούτων τῶν ἀνδρῶν ἀρετὴ·
 μόνοι γὰρ τῶν ἀπάντων τὴν τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερίαν
 ἐν τοῖς ἑαυτῶν σώμασιν εἶχον. ἅμα γὰρ οὗτοί τε τὸν
 βίον μετήλλαξαν, καὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος εἰς δουλείαν
 μετέπεσεν· συνετάφη γὰρ τοῖς τούτων σώμασιν ἡ τῶν
 ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερία. ὅθεν καὶ φανερόν πᾶσιν
 ἐποίησαν οὐκ ἰδίᾳ πολεμοῦντες, ἀλλ' ὑπὲρ κοινῆς ἐλευ-
 θερίας προκινδυνεύοντες. ὥστε ὧ ἄνδρες οὐκ <ἂν>
 αἰσχυνθείην εἰπὼν στέφανον τῆς πατρίδος εἶναι τὰς
 51 ἐκείνων ψυχάς. καὶ δι' ἃ οὐκ ἀλόγως <ἀνδρείαν> ἐπε-
 τήδευον, ἐπίστασθε ὧ <ἄνδρες> Ἀθηναῖοι μόνοι τῶν
 Ἑλλήνων τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τιμᾶν· εὐρήσετε δὲ
 παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἀθλητὰς ἀνα-
 κειμένους, παρ' ὑμῖν δὲ στρατηγούς ἀγαθοὺς καὶ
 τοὺς τὸν τύραννον ἀποκτείναντας. καὶ τοιούτους
 μὲν ἄνδρας οὐδ' ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ὀλίγους
 εὐρεῖν ῥᾶδιον, τοὺς δὲ τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας νει-
 κηκότας εὐπετῶς πολλαχόθεν ἐστὶ γερονότας ἰδεῖν.
 ὥσπερ τοίνυν τοῖς εὐεργέταις μεγίστας τιμὰς ἀπο-
 νέμετε, οὕτω δίκαιοι [καὶ] τοὺς τὴν πατρίδα κα-
 ταισχύνοντας καὶ προδιδόντας ταῖς ἐσχάταις τιμωρίαις
 κολάζειν.

52
 cap. 13. Σκέψασθε δ' ὧ ἄνδρες, ὅτι οὐδ' ἐφ' ὑμῖν ἐστὶν
 ἀποψηφίσασθαι Λεωκράτους τουτουί, τὰ δίκαια ποιοῦσι.
 τὸ γὰρ ἀδίκημα τοῦτο κεκριμένον ἐστὶ καὶ κατεγνωσμέ-
 νον. ἡ μὲν γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλή (καὶ μηδεὶς μοι

θοορνήσῃ· ταύτην γὰρ ὑπολαμβάνω μεγίστην τότε γενέσθαι τῇ πόλει σωτηρίαν) τοὺς φυγόντας τὴν πατρίδα καὶ ἐγκαταλιπόντας τότε ὡς πολεμίους <συλ>λαβοῦσα ἀπέκτεινε. καίτοι ὧ ἄνδρες μὴ νομίζετε τοὺς τὰ τῶν ἄλλων φονικά ἄδικήματα ὀσιώτατα δικάζοντας αὐτοὺς ἂν εἰς τινα τῶν πολιτῶν τοιοῦτόν τι παρενομήσαι. ἀλλὰ μὴν Ἀυτολύκου γε ὑμεῖς κατεψηφίσασθε, μέιναν- 53
 τος μὲν [αὐτοῦ] ἐν τοῖς κινδύνοις, ἔχοντος δ' αἰτίαν τοὺς υἱεῖς καὶ τὴν γυναῖκα ὑπεκθέσθαι, καὶ ἐτιμωρήσασθε. καίτοι εἰ τὸν τοὺς ἀχρήστους εἰς τὸν πόλεμον ὑπεκθέσθαι αἰτίαν ἔχοντα ἐτιμωρήσασθε, τί δεῖ πάσχειν ὅστις ἀνὴρ ὢν οὐκ ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα τῇ πατρίδι; ἔτι δὲ ὁ δῆμος, δεινὸν ἡγησάμενος εἶναι τὸ γιγνόμενον, ἐψηφίσατο ἐνόχους εἶναι τῇ προδοσίᾳ τοὺς φεύγοντας τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνον, ἄξιους εἶναι νομίζων τῆς ἐσχάτης τιμωρίας. ἃ δὲ κατέγνωσται 54
 μὲν παρὰ τῷ δικαιοτάτῳ συνεδρίῳ, κατεψηφίσται δ' ὑφ' ὑμῶν τῶν δικάζειν λαχόντων, ὁμολογεῖται δὲ παρὰ τῷ δήμῳ τῆς μεγίστης ἄξια εἶναι τιμωρίας, τούτοις ὑμεῖς ἐναντία ψηφιεῖσθε; πάντων ἄρ' ἀνθρώπων ἔσεσθε ἀγνωμονέστατοι, καὶ ἐλαχίστους ἔξετε τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν κινδυνεύοντας.

Ὡς μὲν οὖν ἐνόχος ἐστὶ τοῖς εἰσηγγελέμενοις ἅπα- 55
 σιν ὧ ἄνδρες Λεωκράτης φανερόν ἐστι· πυνθάνομαι δ' αὐτὸν ἐπιχειρήσειν ὑμᾶς ἐξαπατᾶν λέγοντα, ὡς ἔμπορος ἐξέπλευσε καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐργασίαν ἀπεδήμησεν εἰς Ῥόδον. εἰάν οὖν ταῦτα λέγῃ, ἐνθυμείσθ' ὡς ὁσδὺως λήψεσθ' αὐτὸν ψευδόμενον. πρῶτον μὲν γὰρ | οὐκ ἐκ τῆς ἀκτῆς κατὰ τὴν πυλίδαν ἐμβαίνουσιν οἱ κατ' ἐμπορίαν πλέοντες, ἀλλ' εἴσω τοῦ λιμένος, ὑπὸ πάντων τῶν φίλων ὁρώμενοι καὶ ἀποστιλλόμενοι·

- ἔπειτα οὐ μετὰ τῆς ἑταίρας καὶ τῶν θεραπειῶν, ἀλλὰ
 56 μόνον μετὰ παιδὸς τοῦ διακονοῦντος. πρὸς δὲ τοῦτοις
 τί προσῆκεν ἐν Μεγάρῳ τὸν Ἀθηναῖον ἔμπορον πέντε
 ἔτη κατοικεῖν, καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῶα μετακομίζεσθαι,
 καὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐνθάδε πωλεῖν, εἰ μὴ κατεγνώκει
 τε αὐτοῦ προδεδωκέναι τὴν πατρίδα καὶ μέγала πάν-
 τας ἡδικηκέναι; ὃ καὶ πάντων γένοιτ' ἂν ἀτοπώτατον,
 εἰ περὶ ὧν αὐτὸς προσεδόκα τεύξεσθαι τιμωρίας, ταῦθ'
 ὑμεῖς ἀπολύσατε κύριοι γενόμενοι τῆς ψήφου. χωρὶς
 δὲ τούτων οὐχ ἡγοῦμαι δεῖν ἀποδέχεσθαι ταύτην τὴν
 57 ἀπολογία. πῶς γὰρ οὐ δεινὸν τοὺς μὲν κατ' ἔμπο-
 ρίαν ἀποδημοῦντας σπεύδειν ἐπὶ τὴν τῆς πόλεως βοή-
 θειαν, τοῦτον δὲ μόνον ἐν ταῖς τότε καιροῖς καὶ κατ'
 ἐργασίαν ἐκπλεῖν, ἡνίκα οὐδ' ἂν εἰς προσκλήσεσθαι
 οὐδὲν ἂν ἐξήτησεν, ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντα μόνον διαφυ-
 λάξαι; ἡδέως δ' ἂν αὐτοῦ πυθοίμην, τίς ἔμπορίαν
 εἰσάγων χρησιμώτερος ἐγένετο ἂν τῇ πόλει τοῦ παρα-
 σχεῖν τὸ σῶμα τάξαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοὺς ἐπιόν-
 τας ἀμύνεσθαι μεθ' ὑμῶν μαχόμενος. ἐγὼ μὲν οὐδε-
 58 μίαν ὁρῶ τηλικαύτην οὕσαν βοήθειαν. ἄξιον δ' ἐστὶν
 οὐ μόνον αὐτῷ διὰ τὴν πρᾶξιν δορυξέσθαι ταύτην,
 ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον· φανερώς γὰρ ψεύδε-
 σθαι τετόλμηκεν. οὔτε γὰρ πρότερον οὐδὲ πώποτε
 ἐγένετο ἐπὶ ταύτης τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐκέκτητο χαλκο-
 τύπους, οὔτε τότε ἐκπλεύσας οὐδὲν εἰσήγαγεν ἐκ Με-
 γάρων, ἔξ ἑτη συνεχῶς ἀποδημῆσας. ἐτι δὲ καὶ <τῆς>
 πεντηκοστῆς μετέχων ἐτύγχανεν, ἣν οὐκ ἂν καταλιπὼν
 κατ' ἔμπορίαν ἀπεδήμει. ὥστ' ἂν μὲν τι περὶ τούτων
 λέγῃ, οὐδ' ὑμᾶς ἐπιτρέψωιν αὐτῷ νομίζω.
- 59
 cap. 15. Ἦξει δ' ἴσως ἐπ' ἐκείνους τὸν λόγον φερόμενος,
 ὃν αὐτῷ συμβεβουλεύκασι τινες τῶν συνηγόρων, ὡς

οὐκ ἐνοχός ἐστι τῇ προδοσίᾳ· οὔτε γὰρ νεωρίων κύριος, οὔτε πυλῶν οὔτε στρατοπέδων, οὔθ' ὅλως τῶν τῆς πόλεως οὐδενός. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοὺς μὲν τούτων κυρίους μέρος ἂν τι προδοῦναι τῆς ὑμετέρας δυνάμεως, τουτοῦ δ' ὅλην ἔκδοτον ποιῆσαι τὴν πόλιν. ἐτι δ' αἱ μὲν τοὺς ζῶντας μόνον ἀδικοῦσι προδιδόντες, οὗτος δὲ καὶ τοὺς τετελευτηκότας [καὶ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἱερά], τῶν πατρῶων νομίμων ἀποστερῶν. καὶ ὑπὸ μὲν ἐκεί- 60
νων προδοθεῖσαν οἰκείσθαι ἂν συνέβαινε δούλην οὖσαν τὴν πόλιν, ὃν δὲ τρόπον οὗτος ἐξέλιπεν, ἀοίκητον ἂν γενέσθαι. ἐτι δ' ἐκ μὲν τοῦ κακῶς πράττειν τὰς πόλεις μεταβολῆς τυχεῖν ἐπὶ τὸ βέλτιον εἰκός ἐστιν, ἐκ δὲ τοῦ παντάπασι γενέσθαι ἀναστάτους καὶ τῶν κοινῶν ἐλπίδων στερηθῆναι. ὥσπερ γὰρ ἀνθρώπων ζῶντι μὲν ἐλπίς ἐκ τοῦ κακῶς προῦξαι μεταπείσειν, τελευτήσαντι δὲ συνανήρηται πάντα δι' ὃν ἂν τις εὐδαιμονήσκειν, οὕτω καὶ περὶ τὰς πόλεις συμβαίνει πέρας ἔχειν τὴν ἀτυχίαν, ὅταν ἀνάστατοι γένωνται. εἰ γὰρ 61
δεῖ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, πόλεώς ἐστι θάνατος ἀνάστατον γενέσθαι. τεκμήριον δὲ μέριστον· ἡμῶν γὰρ ἢ πόλις τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τῶν τυράννων κατεδουλώθη, τὸ δ' ὕστερον ὑπὸ τῶν τριάκοντα, (ὅτε) καὶ ὑπὸ Λακεδαιμονίων τὰ τείχη καθηρόεθ'· καὶ ἐκ τούτων ὅμως ἀμφοτέρων ἡλευθερώθημεν, καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίας ἡξιώθημεν προστά-
ται γενέσθαι. ἀλλ' οὐχ ὅσαι πάποτ' ἀνάστατοι 62
γεγόνασι. τοῦτο μὲν γάρ, εἰ καὶ παλαιότερον εἰπεῖν ἐστι, τὴν Τροίαν τίς οὐκ ἀκήκοεν, ὅτι μεγίστη γε-
γεννημένη τῶν τότε πόλεων καὶ πάσης ἐπάρξασα τῆς Ἀσίας, ὥς ἔπαξ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεσκάφη, τὸν αἰῶνα ἀοίκητός ἐστι· τοῦτο δὲ Μεσσήνην πεντακο-

σίοις ἔτεσιν ὕστερον ἐκ τῶν τυχόντων ἀνθρώπων
συννοικισθεῖσαν;

63
σαρ. 16.

Ἰσως οὖν τῶν συνηγόρων αὐτῷ τολμήσει τις εἰ-
πεῖν, μικρὸν τὸ πρᾶγμα ποιῶν, ὥς οὐδὲν ἂν παρ' ἑνα
ἄνθρωπον ἐγένετο τούτων· | καὶ οὐκ αἰσχυνοῦνται τοι-
αύτην ἀπολογίαν ποιούμενοι πρὸς ὑμᾶς, ἐφ' ἣ δικαίως
ἂν ἀποθάνοιεν. εἰ μὲν γὰρ ὁμολογοῦσι τὴν πατριδα
αὐτὸν ἐκλιπεῖν, τοῦτο συγχωρήσαντες ὑμᾶς ἐόντων
διαγινῶναι περὶ τοῦ μεγέθους· εἰ δ' ὅλως μηδὲν τού-
των πεποιήκεν, οὐ μανία δὴ πού τοῦτο λέγειν, ὥς
64 οὐδὲν ἂν γίγνοιτο παρὰ τοῦτον; ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε ὡ
ἄνδρες τοῦναντίον τούτοις, παρὰ τοῦτον εἶναι τῇ πόλει
τὴν σωτηρίαν. ἡ γὰρ πόλις οἰκεῖται κατὰ τὴν ἰδίαν
ἐκάστου μοῖραν φυλαττομένη· ὅταν οὖν ταύτην ἐφ'
ἐνός τις παρίδῃ, λέληθεν ἑαυτὸν ἐφ' ἀπάντων τοῦτο
πεποιηκώς. καίτοι ὁρᾷόν ἐστιν ὡ ἄνδρες, πρὸς τὰς
τῶν ἀρχαίων νομοθετῶν διανοίας ἀποβλέψαντας τὴν
65 ἀλήθειαν εὑρεῖν. ἐκεῖνοι γὰρ οὐ τῷ μὲν ἐκατὸν τέ-
λαντα κλέψαντι θάνατον ἔταξαν, τῷ δὲ δέκα δραχμὰς
ἔλαττον ἐπιτίμιον· οὐδὲ τὸν μὲν μέγαρα ἱεροσυλήσαντα
ἀπέκτεινον, τὸν δὲ μικρὰ ἐλάττονι τιμωρίᾳ ἐκόλαζον·
οὐδὲ τὸν μὲν οἰκέτην ἀποκτείναντα ἀργυρίῳ ἐξημίουν,
τὸν δὲ ἐλεύθερον εἶργον τῶν νομίσμων· ἀλλ' ὁμοίως
ἐπὶ πᾶσι καὶ τοῖς ἐλαχίστοις παρανομήμασι θάνατον
66 ὥρισαν εἶναι τὴν ζημίαν. οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἰδίον ἐκά-
στοτε ἐπ' αὐτῶν ἀπέβλεπον τοῦ γεγενημένου πρᾶγμα-
τος, οὐδ' ἐντεῦθεν τὸ μέγεθος τῶν ἀμαρτημάτων ἐλάμ-
βανον, ἀλλ' αὐτὸ ἐσκόπουν τοῦτο, εἰ πέφυκε τὸ ἀδί-
κημα τοῦτο ἐπὶ πλείον ἐλθὼν μέγα βλάπτειν τοὺς
ἀνθρώπους. καὶ γὰρ ἔτοπον ἄλλως πως περὶ τούτου
ἐξετάζειν. φέρε γὰρ ὡ ἄνδρες, εἰ τις ἑνα νόμον εἰς

τὸ Μητροῶν ἐλθὼν ἐξαλείψειεν, εἴτ' ἀπολογοῖτο ὡς οὐδὲν παρὰ τοῦτον τῇ πόλει ἐστίν, ἅρ' οὐκ ἂν ἀπεκτεινὰτ' αὐτόν; ἐγὼ μὲν οἶμαι δικαίως, εἴπερ ἐμέλλετε καὶ τοὺς ἄλλους σφῶζειν. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον 67 κολαστέον ἐστὶν τοῦτον, εἰ μέλλετε τοὺς ἄλλους πολίτας βελτίους ποιήσειν· καὶ οὐ τοῦτο λογιεσθε, εἰ εἰς ἐστὶ μόνος ἄνθρωπος, ἀλλ' [†]εἰς τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τὸ <μὲν> μὴ πολλοὺς τοιούτους γενέσθαι ἡμέτερον εὐτύχημα εἶναι, τοῦτον μέντοι [διὰ τοῦτο] μείζονος τιμωρίας ἕξιον εἶναι τυχεῖν, ὅτι μόνος τῶν ἄλλων πολιτῶν οὐ κοινήν, ἀλλ' ἰδίαν τὴν σωτηρίαν ἐξήτησεν.

Ἀγανακτῶ δὲ μάλιστα ὧ ἄνδρες, ἐπειδὴν ἀκούσω 68
 τῶν μετὰ τοῦτον τινὸς λέγοντος, ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο προδιδόναι, εἴ τις ὄχετο ἐκ τῆς πόλεως· καὶ γὰρ οἱ πρόγονοί ποθ' ὑμῶν τὴν πόλιν καταλιπόντες, ὅτε πρὸς Ξέρξην ἐπολέμουν, εἰς Σαλαμίνα διέβησαν. καὶ οὕτως ἐστὶν ἀνόητος, ἢ παντάπασιν ὑμῶν καταπεφρονηκώς, ὥστε τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων πρὸς τὸ αἰσχιστον συμβαλεῖν ἠξίωσε. ποῦ γὰρ οὐ περιβόητος ἐκείνων τῶν 69
 ἀνδρῶν ἡ ἀρετὴ γέγονε; τίς δ' οὕτως ἢ φθονερός ἐστίν, ἢ παντάπασιν ἀφιλότιμος, ὅς<(τις)> οὐκ ἂν εὖξαιτο τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων μετασχεῖν; οὐ γὰρ τὴν πόλιν ἐξέλιπον, ἀλλὰ τὸν τόπον μετέλλαξαν, πρὸς τὸν ἐπίοντα κίνδυνον καλῶς βουλευσάμενοι. Ἐτεόνικος μὲν γὰρ ὁ 70
 Ἀσκεδαιμόνιος καὶ Ἀδεύμαντος ὁ Κορίνθιος καὶ τὸ Αἰγινήτων ναυτικὸν ὑπὸ νύκτα τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς ἔμελλον πορίζεσθαι· ἐγκαταλειπόμενοι δ' οἱ πρόγονοι ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, βία καὶ τοὺς ἄλλους ἡλευθέρωσαν, ἀναγκάσαντες ἐν Σαλαμῖνι μεθ' αὐτῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους ναυμαχεῖν. μόνοι δ' ἀμφοτέρων περι-

- γεγόνῃσι, καὶ τῶν πολεμίων καὶ τῶν συμμάχων, ὡς ἐκατέρων προσῆκε, τοὺς μὲν εὐεργετοῦντες, τοὺς δὲ μαχομένοι νικῶντες. ἄρά γ' ὅμοιοι τῷ φεύγοντι τὴν
- 71 πατρίδα τεττάρων ἡμερῶν πλοῦν εἰς Ῥόδον; ἢ πού ταχέως ἂν ἠνέσχετό τις ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοιοῦτον ἔργον, ἀλλ' οὐκ ἂν κατέλευσαν τὸν κατασχύνοντα τὴν αὐτῶν ἀρετὴν. οὕτω γοῦν ἐφίλουν τὴν πατρίδα πάντες, ὥστε τὸν παρὰ Πέρσου πρεσβευτὴν Ἀλέξανδρον, φίλον ὄντα αὐτοῖς πρότερον, ὅτι γῆν καὶ ὕδωρ ἤτῃσε, μικροῦ δεῖν κατέλευσαν. ὅπου δὲ καὶ τοῦ λόγου τιμωρίαν ἤξιουν λαμβάνειν, ἢ πού τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις οὐ μεγάλας ἂν ζημίαις
- 72 ἐκόλασαν. | τοιγαροῦν τοιαύταις χρώμενοι γνώμαις, ἐβδομήκοντα μὲν ἔτι τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες κατέστησαν, Φοινίκην δὲ καὶ Κιλικίαν ἐπόρθησαν, ἐπ' Εὐρυμέδοντι δὲ καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν, ἑκατὸν δὲ τριήρεις τῶν βαρβάρων αἰχμαλώτους ἔλαβον, ἅπασαν δὲ τὴν Ἀσίαν κακῶς ποιοῦντες περι-
- 73 ἐπλευσαν. καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς νίκης, οὐ τὸ ἐν Σαλαμῖνι τρόπαιον ἀγαπήσαντες [ἔστησαν], ἀλλ' ὅρους τοῖς βαρβάροις πῆξαντες τοὺς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τούτους κολύσαντες ὑπερβαίνειν, συνθήκας ἐποίησαντο, μακρῷ μὲν πλοῖῳ μὴ πλεῖν ἐντὸς Κυανέων καὶ Φασήλιδος, τοὺς δ' Ἑλληνας αὐτονομούς εἶναι, μὴ μόνον τοὺς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ καὶ τοὺς
- 74 τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας. καίτοι οἷσεσθ' ἂν, εἰ τῇ Λεωκράτους διανοίᾳ χρησάμενοι πάντες ἔφυγον, τούτων ἂν τι γενέσθαι τῶν καλῶν ἔργων, ἢ ταύτην ἂν ἔτι τὴν χώραν κατοικεῖν ὕμῃς; χρὴ τοίνυν ὧ ἄνδρες, ὥσπερ τοὺς ἀγαθοὺς ἐπαινεῖτε καὶ τιμᾶτε, οὕτω καὶ τοὺς κακοὺς μισεῖν τε καὶ κολά-

ζειν, ἄλλως τε καὶ Λεωκράτην, ὃς οὔτε ἔδεισεν οὔτε ἡσχύνθη ὑμᾶς.

Καίτοι ὑμεῖς τίνα τρόπον νευομίκατε περὶ τούτων, ⁷⁵
καὶ πῶς ἔχετε ταῖς διανοαῖς, θεωρήσατε. ἄξιον γὰρ ^{cap. 18.}
ὅμως καίπερ πρὸς εἰδότας διελθεῖν· ἐγκώμιον γὰρ νῆ
τὴν Ἀθηναίων εἰσι τῆς πόλεως οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ
ἔθνη τῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα κατασκευασάντων, οἷς ἂν
προσέχητε, τὰ δίκαια ποιήσετε, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
σεμνοὶ καὶ ἄξιοι τῆς πόλεως δόξετ' εἶναι. ὑμῖν γὰρ ⁷⁶
ἔστιν ὄρκος, ὃν ὁμνύουσι πάντες οἱ πολῖται, ἐπειδὴν
εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ἐγγραφῶσιν καὶ ἐφηβοὶ
γένωνται, μήτε τὰ ἱερὰ ὄπλα καταισχυνεῖν μήτε τὴν
τάξιν λείψειν, ἀμυνεῖν δὲ τῇ πατρίδι καὶ ἀμείνω παρα-
δώσειν. ὃν εἰ μὲν ὁμώμοκε Λεωκράτης, φανερώς ἐπι-
ώρκηκεν, καὶ οὐ μόνον ὑμᾶς ἠδίκηκεν, ἀλλὰ καὶ εἰς
τὸ θείον ἡσέβηκεν· εἰ δὲ μὴ ὁμώμοκεν, εὐθύς δηλὸς
ἔστι παρασκευασάμενος <ὥς> οὐδὲν ποιήσω τῶν δεόν-
των, ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν αὐτὸν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσασθε. βούλομαι δ' ὑμᾶς ἀκοῦ-
σαι τοῦ ὄρκου. Λέγε γραμματεῦ.

77

ὈΡΚΟΣ.

Οὐ καταισχνῶ ὄπλα τὰ ἱερὰ, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν
παραστάτην ὅτῳ ἂν στοιχήσω, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν
καὶ ὑπὲρ ὁρίων, καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν· τὴν πατρίδα
δὲ οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω ὅσης ἂν
παραδέξωμαι. καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κραινόντων, καὶ τοῖς
θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καὶ ὅσους ἂν ἄλλους τὸ
πλῆθος ἰδρύσῃται ὁμοφρόνως· καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς
θεσμούςς ἢ μὴ πείθῃται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος
καὶ μετὰ πάντων. καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω. Ἰστορες
θεοὶ [τούτων], Ἀγλαυρος, Ἐνυάλιος Ἄρης, Ζεὺς, Θαλλώ,
Αὐξώ, Ἥγεμὼνη.>

Καλὸς γ' ὦ ἄνδρες καὶ ὅσιος ὁ ὅρκος, παρὰ τοῦτον τοίνυν ἅπαντα πεποίηκε Λεωκράτης. καίτοι πῶς ἂν ἄνθρωπος γένοιτο ἀνοσιώτερος, ἢ μᾶλλον προδότης τῆς πατρίδος; τίνα δ' ἂν τρόπον ὅπλα καταισχύνειέ τις μᾶλλον, ἢ εἰ λαβεῖν μὴ θέλοι καὶ τοὺς πολέμιους ἀμύνασθαι; πῶς δ' οὐ καὶ τὸν παραστάτην καὶ τὴν τάξιν λέλοιπεν ὁ μὴδὲ τάξει τὸ σῶμα παρασχών;

78 τοῦ δ' ὕπερ ὀσίων καὶ ἱερῶν ἤμυνεν ἂν ὁ μὴδὲνα κίνδυνον ὑπομείνας; τίνα δ' ἂν τὴν πατρίδα προῦδωκε μείζονι προδοσίᾳ; τὸ γάρ τούτου μέρος ἐκλειμμένη τοῖς πολέμοις ὑποχείριός ἐστιν. εἴτα τοῦτον οὐκ ἀποκτενεῖτε τὸν ἀπάσαις ταῖς ἀδικίαις ἐνοχον ὄντα; τίνας οὖν τιμωρήσεσθε; τοὺς ἓν τι τούτων ἡμαρτηκότας; ῥᾷδιον ἔσται παρ' ὑμῖν ἄρα μέγιστα ἀδικεῖν, εἰ φανεῖσθε ἐπὶ τοῖς μικροῖς μᾶλλον ὀργιζόμενοι.

79
cap. 19.

Καὶ μὴν ὦ ἄνδρες καὶ τοῦθ' ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὅρκος ἐστὶ. τρία γάρ ἐστιν ἐξ ὧν ἡ πολιτεία συνέστηκεν, ὁ ἄρχων, ὁ δικαστής, ὁ ἰδιώτης. τούτων τοίνυν ἕκαστος ταύτην πίστιν δίδωσιν, εἰκότως· τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους πολλοὶ ἤδη ἐξαπατήσαντες καὶ διαλαθόντες οὐ μόνον τῶν παρόντων κινδύνων ἀπελύθησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἕλλον χρόνον ἄθῳοι τῶν ἀδικημάτων τούτων εἰσὶ· τοὺς δὲ θεοὺς οὐτ' ἂν ἐπιорκήσας τις λάθοι, οὐτ' ἂν ἐκφύγοι τὴν ἀπ' αὐτῶν τιμωρίαν, ἀλλ' εἰ μὴ αὐτός, οἱ παῖδές γε καὶ τὸ γένος ἅπαν [τὸ τοῦ ἐπιорκήσαντος] μεγάλοις

80 ἀτυχήμασι περιπίπτει. διόπερ ὦ ἄνδρες δικασταὶ ταύτην πίστιν ἔδοσαν αὐτοῖς ἐν Πλαταιαῖς πάντες οἱ Ἕλληνες, ὅτ' ἐμελλον παραταξάμενοι μάχεσθαι πρὸς τὴν Ξέρξου δύναμιν, οὐ παρ' αὐτῶν εὐρόντες, ἀλλὰ μιμησάμενοι τὸν παρ' ὑμῖν εἰθισμένον ὅρκον. ἢν

ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι· καὶ γὰρ παλαιῶν ὄντων τῶν τότε πεπραγμένων ὅμως ἵχνος ἐστὶν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ἰδεῖν τῆς ἐκείνων | ἀρετῆς. Καὶ μοι ἀναγίγνωσκε αὐτόν.

ΟΡΚΟΣ. Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ⁸¹ ἑλευθερίας, οὐδ' ἐγκαταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμάχων ἅπαντας θάψω. καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους, τῶν μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεων οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβάρου προελομένας ἅπασας δεκατεύσω. καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἐνοικοδομήσω παντάπασι, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐάσω καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας.

Οὕτω τοίνυν ὦ ἄνδρες σφόδρα ἐνέμειναν [ἐν] τούτῳ ⁸² πάντες, ὥστε καὶ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν μεθ' ἑαυτῶν ἔσχον βοηθόν, καὶ πάντων <τῶν> Ἑλλήνων ἀνδρῶν ἀγαθῶν γενομένων πρὸς τὸν κίνδυνον, μάλιστα ἡ πόλις ὑμῶν εὐδοκίμησεν. ὃ καὶ πάντων ἂν εἴη δεινότατον, τοὺς μὲν προγόνους ὑμῶν ἀποθνήσκειν τολμᾶν ὥστε μὴ τὴν πόλιν ἀδοξεῖν, ὑμᾶς δὲ μὴ κολάζειν τοὺς καταισχύναντας αὐτήν, ἀλλὰ περιορᾶν τὴν κοινὴν καὶ μετὰ πολλῶν πόνων συνειλεγμένην εὐκλείαν, ταύτην διὰ τὴν τῶν τοιούτων ἀνδρῶν πονηρίαν καταλυομένην.

Καίτοι ὦ ἄνδρες μόνοις ὑμῖν τῶν Ἑλλήνων οὐκ ⁸³ ἐστὶν οὐδὲν τούτων περιδεῖν. ^{cap. 20} βούλομαι δὲ μικρὰ τῶν παλαιῶν ὑμῖν διελθεῖν, οἷς παραδείγμασι χρώμενοι καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων βέλτιον βουλευσέσθε. τοῦτο γὰρ ἔχει μέγιστον ἡ πόλις ὑμῶν ἀγαθόν, ὅτι τῶν καλῶν ἔργων παράδειγμα τοῖς Ἑλλήσι γέγονεν·

- ὅσον γὰρ τῷ χρόνῳ παῶν ἐστὶν ἀρχαιοτάτῃ, τοσοῦ-
 τον οἱ πρόγονοι [ἡμῶν] τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀρετῇ
 84 διενηνόχασιν. ἐπὶ Κόδρου γὰρ βασιλεύοντος Πελο-
 πονησίους γενομένης ἀφορίας κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν
 ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν, καὶ ἡμῶν τοὺς
 προγόνους ἐξαναστήσαντας καταναίμασθαι τὴν χώραν.
 καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δελφοὺς ἀποστείλαντες τὸν θεὸν
 ἐπηρώτων, εἰ λήφονται τὰς Ἀθήνας· ἀνελόντος δ'
 αὐτοῖς τοῦ θεοῦ, διότι τὴν πόλιν αἰρήσουσιν ἂν μὴ
 τὸν βασιλέα τὸν Ἀθηναίων [Κόδρον] ἀποκτείνωσιν,
 85 ἐστράτευον ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. Κλεόμεντις δὲ τῶν Δελ-
 φῶν τις, πυθόμενος τὸ χρηστήριον, δι' ἀπορρήτων
 ἐξηγγείλε τοῖς Ἀθηναίοις· οὕτως [οἱ πρόγονοι ἡμῶν]
 ὥς ἔοικε καὶ τοὺς ἔξωθεν ἀνθρώπους εὐνοὺς ἔχοντες
 διετέλουν. ἐμβαλόντων δὲ τῶν Πελοπονησίων εἰς τὴν
 Ἀττικὴν, τί ποιοῦσιν [οἱ πρόγονοι ἡμῶν] ἄνδρες δικα-
 σταί; οὐ καταλιπόντες τὴν χώραν ὥσπερ Ἀεωκράτης
 ᾤχοντο, οὐδ' ἔκδοτον τὴν θρηψαμένην καὶ τὰ ἱερὰ
 τοῖς πολεμίοις παρέδωσαν, ἀλλ' ὀλέγοι ὄντες κατακλη-
 σθέντες [ἐπολιορκοῦντο καὶ] διεκαρτέρουν εἰς τὴν πα-
 86 τρίδα. καὶ οὕτως ἦσαν [ὦ] ἄνδρες γενναῖοι οἱ τότε
 βασιλεύοντες, ὥστε προηροῦντο ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς
 τῶν ἀρχομένων σωτηρίας μᾶλλον ἢ ζῶντες ἑτέραν με-
 ταλλάξαι τινὰ χώραν. φασὶν γοῦν τὸν Κόδρον παραγ-
 γείλαντά τοῖς Ἀθηναίοις, προσέχειν ὅταν τελευτήσῃ
 τὸν βίον, λαβόντα πτωχικὴν στολὴν ὅπως ἂν ἀπατήσῃ
 τοὺς πολεμίους, κατὰ τὰς πύλας ὑπεκδύντα φρούρανα
 συλλέγειν πρὸ τῆς πόλεως, προσελθόντων δ' αὐτῷ
 δυοῖν ἀνδρῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου καὶ τὰ κατὰ τὴν
 πόλιν πυνθανομένων, τὸν ἕτερον αὐτῶν ἀποκτείνειναι
 87 τῷ ὀρεπᾶνῳ παῖσαντα· τὸν δὲ περιλελειμμένον, παρο-

ξυνθέντα [τῷ Κόδρῳ] καὶ νομίσαντα πτωχὸν εἶναι,
 σπασάμενον τὸ ξίφος ἀποκτεῖναι τὸν Κόδρον. τούτων
 δὲ γενομένων οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κήρυκα πέμψαντες
 ἡξίουν θοῦναι τὸν βασιλέα θάψαι, λέγοντες αὐτοῖς
 ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τοῦτον
 μὲν ἀπέδωσαν, γνόντες δ' ὡς οὐκέτι δυνατόν αὐτοῖς
 τὴν χώραν κατασχεῖν ἀπεχώρησαν. τῷ δὲ Κλεομάντι
 τῷ Δελφῷ ἡ πόλις αὐτῷ τε καὶ ἐκγόνοις ἐν πρυτα-
 νείῳ αἰδίου σίτησιν ἐδωσαν. ἅρά γ' ὁμοίως ἐφίλουν | 88
 τὴν πατρίδα Λεωκράτει οἱ τότε βασιλεύοντες, οἳ γε
 προηροῦντο τοὺς πολεμίους ἐξαπατῶντες ἀποθνήσκειν
 ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἀντὶ τῆς κοινῆς
 σωτηρίας ἀντικαταλλάττεσθαι· τοιγαροῦν μονώτατοι
 ἐπόνυμοι τῆς χώρας εἰσίν, ἰσοθῶν τιμῶν τετυχηκότες,
 εἰκότως· ὑπὲρ ἧς γὰρ οὕτω σφύδρα ἐσπούδαζον, δι-
 καίως ταύτης καὶ τεθνεώτες ἐκληρονόμουν. ἀλλὰ Λεω- 89
 κράτης οὔτε ζῶν οὔτε τεθνεὼς δικαίως ἂν αὐτῆς με-
 τάσχοι, μονώτατος <δ'> ἂν προσηκόντως ἐξορισθείη
 τῆς χώρας, ἣν ἐγκαταλιπὼν τοῖς πολεμίοις ὄχρετο· οὐδὲ
 γὰρ καλὸν τὴν αὐτὴν καλύπτειν τοὺς τῇ ἀρετῇ διαφέ-
 ροντας, καὶ τὸν κακίστον πάντων ἀνθρώπων.

Καίτοι γ' ἐπεχείρησεν εἰπεῖν, ὃ καὶ νῦν ἴσως ἐρεῖ ⁹⁰
 πρὸς ὑμᾶς, ὡς οὐκ ἂν ποτε ὑπέμεινε τὸν ἀγῶνα τοῦ- ^{cap. 21}
 του συνειδὼς ἑαυτῷ τοιοῦτόν τι διαπεπραγμένον· ὥσπερ
 οὐ πάντας καὶ τοὺς κλέπτοντας καὶ ἱεροσυλοῦντας τούτῳ
 τῷ τεκμηρίῳ χρωμένους. οὐ γὰρ τοῦ πράγματός ἐστι
 σημεῖον, ὡς οὐ πεποιθήκασιν, ἀλλὰ τῆς ἀναιδείας ἣν
 ἔχουσιν. οὐ γὰρ τοῦτο δεῖ λέγειν, ἀλλ' ὡς οὐκ ἐξέ-
 πλευσεν, οὐδὲ τὴν πόλιν ἐγκατέλιπεν, οὐδ' ἐν Μεγά-
 ροις κατόκησε· ταῦτά ἐστι τεκμήρια τοῦ πράγματος, 91
 ἐπεὶ τό γ' ἐλθεῖν τοῦτον, οἶμαι θεῶν τινα αὐτὸν ἐπ'

αὐτὴν ἀγαγεῖν τὴν τιμωρίαν, ἵν' ἐπειδὴ τὸν εὐκλεῆ κίνδυνον ἔφυγε, τοῦ ἀκλεοῦς καὶ ἀδόξου θανάτου τύχοι, καὶ οὕς προύδωκε, τοῦτοις ὑποχείριον αὐτὸν καταστήσειεν. ἐτέρωθι μὲν γὰρ ἀτυχῶν οὐπω δῆλος, εἰ διὰ ταῦτα δίκην δίδωσιν· ἐνταῦθα δὲ παρ' οἷς προύδωκεν φανερός ἐστιν, ὅτι τῶν αὐτοῦ παρανομη-

92 μάτων ὑπέχει [ταύτην] τὴν τιμωρίαν. οἱ γὰρ θεοὶ οὐδὲν πρότερον [ποιούσιν], ἢ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τὴν διάνοιαν παράγουσι· καὶ μοι δοκοῦσιν τῶν ἀρχαίων τινὲς ποιητῶν ὥσπερ χρησμοὺς γράψαντες τοῖς ἐπιγιγνομένοις τάδε τὰ λαμβεῖα καταλιπεῖν·

ὅταν γὰρ ὄργῃ δαιμόνων βλάβπη τινά,
 τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον, ἐξαφαιρεῖται φρενῶν
 τὸν νοῦν τὸν ἐσθλόν, εἰς δὲ τὴν χεῖρῳ τρέπει
 γνώμην, ἵν' εἰδῇ μηδὲν ὦν ἀμαρτάνει.

93
 cap. 22 τίς γὰρ οὐ μέμνηται τῶν πρεσβυτέρων ἢ τῶν νεωτέρων οὐκ ἀκήκοε Καλλίστρατον, οὐ θάνατον ἢ πόλιν κατέγνω, τοῦτον φυγόντα, καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἀκούσαντα, ὅτι ἂν ἔλθῃ Ἀθήναζε τεύξεται τῶν νόμων, ἀφικόμενον καὶ ἐπὶ τὸν βωμὸν τῶν δώδεκα θεῶν καταφυγόντα, καὶ οὐδὲν ἦτιον ὑπὸ τῆς πόλεως ἀποθανόντα; δικαίως· τὸ γὰρ τῶν νόμων τοῖς ἡδικηκόσι τυχεῖν τιμωρίας ἐστίν. ὁ δέ γε θεὸς ὀρθῶς ἀπέδωκε τοῖς ἡδικημένοις κολάσαι τὸν αἴτιον· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ ταῦτ' αὖ σημεῖα τοῖς εὐσεβέσι καὶ τοῖς κακούργοις φαίνοιτο.

94 Ἦγοῦμαι δ' ἔγωγ' ὦ ἄνδρες τὴν τῶν θεῶν ἐπιμέλειαν πάσας μὲν τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις ἐπισκοπεῖν, μάλιστα δὲ τὴν περὶ τοὺς γονέας καὶ τοὺς τετελευτηκότας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐσέβειαν, εἰκότως· παρ' ὧν γὰρ τὴν ἀρχὴν τοῦ ζῆν ἐλλήφαμεν καὶ πλείστα

ἀγαθὰ πεπόνθαμεν, εἰς τούτους μὴ ὅτι ἁμαρτεῖν, ἀλλὰ
 μὴ εὐεργετοῦντας τὸν αὐτῶν βίον καταναλῶσαι μέγ-
 στον ἀσέβημά ἐστι. λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ (εἰ γὰρ ⁹⁵
 καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἁρμόσει καὶ νῦν ἅπασι
 τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι) ἐκ τῆς Αἰτνῆς ῥύακα πυρὸς
 γενέσθαι· τοῦτον δὲ ἔειν φασιν ἐπὶ <τε> τὴν ἑλλην
 χώραν, καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοι-
 κουμένων. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὁρμησάι πρὸς φυγὴν,
 τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας, ἕνα δὲ τινὰ τῶν νεω-
 τέρων, ὁρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα [καὶ]
 οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν, ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον,
 ἀράμενον φέρειν. φορτίου δ' οἶμαι προσγενομένου ⁹⁶
 καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη. ὅθεν δὴ καὶ ἔξιον θεωρῆσαι
 τὸ θεῖον, ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει.
 λέγεται γὰρ κύκλῳ | τὸν τόπον ἐκείνον περιρροῦναι τὸ
 πῦρ καὶ σπῶσθαι τούτους μόνους, ἅφ' ὧν καὶ τὸ
 χωρίον ἔτι καὶ νῦν προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν
 χώρον· τοὺς δὲ ταχέειν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους
 καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας ἅπαντας ἀπο-
 λείσθαι. ὥστε καὶ ὑμᾶς δεῖν τὴν παρὰ <τῶν> θεῶν ⁹⁷
 ἔχοντας μαρτυρίαν ὁμογνωμόνως τοῦτον κολάζειν, τὸν
 ἅπασι τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασιν ἔνοχον ὄντα κατὰ τὸ
 ἑαυτοῦ μέρος. τοὺς μὲν γὰρ θεοὺς τὰς πατρίους τιμὰς
 ἀπεστέρησε, τοὺς δὲ γονέας τοῖς πολεμίοις ἐγκατέλιπε,
 τοὺς δὲ τετελευτηκότας τῶν νομίμων οὐκ εἶασε τυχεῖν.

Καίτοι σκέψασθε ᾧ ἄνδρες· οὐ γὰρ ἀποστήσομαι ⁹⁸
 τῶν παλαιῶν· ἐφ' οἷς γὰρ ἐκεῖνοι ποιοῦντες ἡφιλοτι-
 μοῦντο, ταῦτα δικαίως ἂν ὑμεῖς ἀκούσαντες ἀποδέχοισθε.
 φασὶ γὰρ Εὐμολπον τὸν Ποσειδῶνος καὶ Χιόνης μετὰ
 Θορακῶν ἐλθεῖν τῆς χώρας ταύτης ἀμφισβητοῦντα,
 τυχεῖν δὲ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους βασιλεύοντα

98
cap 24

Ἐρεχθία, γυναῖκα ἔχοντα Πραξιθέαν τὴν Κηφισοῦ
 99 θυγατέρα. μεγάλου δὲ στρατοπέδου μέλλοντος αὐτοῖς
 εἰσβάλλειν εἰς τὴν χώραν, εἰς Δελφοὺς ἰὼν ἠρώτα τὸν
 θεόν, τί ποιῶν ἂν νίκην λάβοι παρὰ τῶν πολεμίων.
 χρησάντος δ' αὐτῷ τοῦ θεοῦ, τὴν θυγατέρα εἰ θύσειε
 πρὸ τοῦ συμβαλεῖν τῷ στρατοπέδῳ, κρατήσκειν τῶν
 πολεμίων, ὁ δὲ τῷ θεῷ πιθόμενος τοῦτ' ἔπραξε, καὶ
 100 τοὺς ἐπιστρατευομένους ἐκ τῆς χώρας ἐξέβαλε. διὸ καὶ
 δικαίως ἂν τις Εὐριπίδην ἐπαινέσειεν, ὅτι τὰ τ' ἄλλ'
 ἦν ἀγαθὸς ποιητής, καὶ τοῦτον τὸν μῦθον προεῖλετο
 ποιῆσαι, ἡγούμενος κάλλιστον ἂν γενέσθαι τοῖς πολί-
 ταις παράδειγμα τὰς ἐκείνων πράξεις, πρὸς ἃς ἀπο-
 βλέποντας καὶ θεωροῦντας συνεθίζεσθαι ταῖς ψυχαῖς
 τὸ τὴν πατρίδα φιλεῖν. ἄξιον δ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ
 καὶ τῶν λαμβείων ἀκοῦσαι, ἃ πεποίηκεν λέγουσαν τὴν
 μητέρα τῆς παιδός. ὕψεσθε γάρ ἐν αὐτοῖς μεγαλοψυ-
 χίαν καὶ γενναιοῦτητα ἀξίαν καὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ
 γενέσθαι Κηφισοῦ θυγατέρα.

ΡΗΣΙΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ.

τὰς χάριτας ὅστις εὐγενῶς χαρίζεται,
 ἥδιον ἐν βροτοῖσιν· οἷ δὲ δρῶσι μὲν, ^{νν}
 χρόνῳ δὲ δρῶσι, δυσγενέστερον . . .
 ἐγὼ δὲ δώσω τὴν ἐμὴν παιδα κτανεῖν.
 5 λογίζομαι δὲ πολλὰ· πρῶτα μὲν πόλιν
 οὐκ ἔν τιν' ἄλλην τῆσδε βελτίῳ λαβεῖν·
 ἢ πρῶτα μὲν λεῶς οὐκ ἐπακτὸς ἄλλοθεν,
 ἀντόχθονες δ' ἐφύμεν· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις
 πεσσῶν ὁμοίαις διαφοραῖς ἐκτισμέναι
 10 ἀλλαι παρ' ἄλλων εἰσὶν εἰσαγῶγμοι.
 ὅστις δ' ἀπ' ἄλλης πόλεως οἰκίσῃ πόλιν.

ἄρμος ποιηρὸς ὥσπερ ἐν ξύλῳ παγείς,
 λόγῳ πολίτης ἐστί, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.
 ἔπειτα τέκνα τοῦδ' ἔκατι τίκτομεν,
 ὥς θιῶν τε βωμοὺς πατρίδα τε ῥυνώμεθα. 15
 πόλεως δ' ἀπάσης τοῦνομ' ἐν, πολλοὶ δέ νιν
 ναίουσι· τούτους πῶς διαφθεῖραί με χρή,
 ἔξον πρὸ πάντων μίαν ὑπερδοῦναι θανεῖν;
 εἶπερ γὰρ ἀριθμὸν οἶδα καὶ τοῦλάχιστονος
 τὸ μείζον, <ὅ γ'> ἐνὸς οἶκος οὐ πλεῖον στένει 20
 πταίσας ἀπάσης πόλεος, οὐδ' ἴσον φέρει.
 εἰ δ' ἦν ἐν οἴκοις ἀντὶ θηλειῶν στάχυν
 ἄρσην, πόλιν δὲ πολεμία κατεῖχε φλόξ,
 οὐκ ἂν νιν ἐξέπεμπον εἰς μάχην δορός,
 θάνατον προταρβοῦσ'; ἀλλ' ἔμοιγ' εἴη τέκνα, 25
 <ἃ> καὶ μάχοιτο καὶ μετ' ἀνδράσιν πρόποι,
 μὴ στήματ' ἄλλως ἐν πόλει πεφνυότα.
 τὰ μητέρων δὲ δάκρυ' ὅταν πέμπῃ τέκνα,
 πολλοὺς ἐθήλυν' εἰς μάχην ὀρμωμένους.
 μισῶ γυναῖκας αἵτινες πρὸ τοῦ καλοῦ 30
 ἄζῃν παῖδας εἵλοντο καὶ παρήνεσαν κακά.
 καὶ μὴν θανόντες γ' ἐν μάχῃ πολλῶν μετὰ
 τύμβον τε κοινὸν ἔλαχον εὐκλειάν τ' ἴσην·
 τῇ 'μῇ δὲ παιδὶ στέφανος εἰς μιᾷ μόνῃ
 πόλεως θανούσῃ τῇσδ' ὕπερ δοθήσεται. 35
 καὶ τὴν τεκοῦσαν καὶ σὲ δύο θ' ὁμοσπύρω
 σώσει· τί τούτων οὐχὶ δέξασθαι καλόν;
 τὴν οὐκ ἐμὴν πλὴν <τῇ> φύσει δώσω κόρην
 θῦσαι πρὸ γαίας. εἰ γὰρ αἰρεθήσεται
 πόλις, τί παίδων τῶν ἐμῶν μέτεστί μοι; 40
 οὐκοῦν ἅπαντα σὺν γ' ἐμοὶ σωθήσεται,
 ἄρξουσί τ' ἄλλοις τήνδε γ' οὐ σώσω πόλιν.

ἐκεῖνο δ' οὐ <τὸ> πλείστον ἐν κοινῷ μέρος,
οὐκ ἔσθ' ἐκούσης τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἄτερ,
45 προγόνων παλαιὰ θέσμι' <ὅς>τις ἐκβαλεῖ
οὐδ' ἀντ' ἐλάας χρυσέας τε Γοργόνος
τρίαιναν ὀρθὴν στᾶσαν ἐν πόλεως βάθροις
Εὐμολπος οὐδὲ Θορῆξ ἀναστέφει λεῶς
στεφάνοισι, Παλλὰς δ' οὐδαμοῦ τιμῆσεται.
50 χοῆσθ', ὧ πολῖται, τοῖς ἐμοῖς λοχεύμασιν,
σῶζεσθε, νικᾶτ'· ἀντὶ γὰρ ψυχῆς μιᾶς
οὐκ ἔσθ' ὅπως ὑμῖν ἐγὼ οὐ σώσω πόλιν.
ὧ πατρίς, εἴθε πάντες οὐ ναίουσί σε
οὔτω φιλοῖεν ὥς ἐγώ· καὶ ὁμιλῶς
65 οἰκοῦμεν ἄν σε, κούδεν ἄν πάσχοις κακόν.

101
cap. 25.

Ταῦτα ὧ ἄνδρες τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐπαίδευε,
φύσει γὰρ οὐσῶν φιλοτέκνων πασῶν τῶν γυναικῶν,
ταύτην ἐποίησε τὴν πατρίδα μᾶλλον τῶν παίδων φι-
λοῦσαν, ἐνδεικνύμενος ὅτι εἶπερ αἱ γυναῖκες τοῦτο
τολμήσουσι ποιεῖν, τοὺς γ' ἄνδρας ἀννπερβλητόν τινα
δεῖ τὴν εὐνοίαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἔχειν, καὶ μὴ φεύ-
γειν αὐτὴν ἐγκαταλιπόντας, μηδὲ καταισχύνειν πρὸς
ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, ὥσπερ Λεωκράτης.

102
cap. 26.

Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τῶν Ὀμήρου παρασχέσθαι
ἐπῶν. οὔτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν οἱ πατέρες σπουδαῖον
εἶναι ποιητὴν, ὥστε νόμον ἔθεντο καθ' ἐκάστην πεντε-
τηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν
ῥαψωδεῖσθαι τὰ ἔπη, ἐπίδειξιν ποιούμενοι πρὸς τοὺς
Ἕλληνας, ὅτι τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων προηροῦντο.
εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ νόμοι διὰ τὴν συντομίαν οὐ δι-
δάσκουσιν, ἀλλ' ἐπιτάττουσιν ἃ δεῖ ποιεῖν, οἱ δὲ ποιη-
ται μιμούμενοι τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὰ κάλλιστα
τῶν ἔργων | ἐκλεξάμενοι, μετὰ λόγου καὶ ἀποδείξεως

τοὺς ἀνθρώπους συμπεῖθουσιν. Ἐκτὼς γὰρ τοῖς Τρωσὶ 103
 παρακελευόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος τάδ' εἶρηκεν·

ἀλλὰ μάχεσθ' ἐπὶ νηυσὶ διαμπερές. ὅς δέ κεν ὑμῶν
 βλήμενος ἢ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ,
 τεθνάτω. οὐ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης
 τεθνάναι· ἀλλ' ἄλοχός τε σὸν καὶ νήπια τέκνα,
 καὶ κλῆρος καὶ οἶκος ἀκήρατος, εἴ κεν Ἀχαιοὶ
 οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαίαν.

Τούτων τῶν ἐπῶν ἀκούοντες ὧ ἄνδρες οἱ πρόγονοι 104
 [ὑμῶν], καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ζηλοῦντες, οὕτως
 ἔσχον πρὸς ἀρετὴν, ὥστ' οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν
 πατρίδος, ἀλλὰ καὶ πάσης <τῆς> Ἑλλάδος ὡς κοινῆς
 <πατρίδος> ἠθέλον ἀποθνήσκειν. οἱ γοῦν [ἐν] Μαγα-
 θῶνι παραταξάμενοι τοῖς βαρβάροις τὸν ἐξ ἀπάσης
 τῆς Ἀσίας στόλον ἐκράτησαν, τοῖς ἰδίοις κινδύνοις
 κοινὴν ἄδειαν ἔπασσι τοῖς Ἕλλησι κτώμενοι, οὐκ ἐπὶ
 τῇ δόξῃ μέγα φρονοῦντες, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ταύτης ἄξια
 πράττειν, τῶν μὲν Ἑλλήνων προστάτας, τῶν δὲ βαρ-
 βάρων δεσπότας ἑαυτοὺς καθιστάντες· οὐ γὰρ λόγῳ
 τὴν ἀρετὴν ἐπετήδευον, ἀλλ' ἔργῳ πᾶσιν ἐνεδείκνυντο.
 τοιγαροῦν οὕτως ἦσαν ἄνδρες σπουδαῖοι καὶ κοινῇ 105
 καὶ ἰδίᾳ οἱ τότε τὴν πόλιν οἰκοῦντες, ὥστε τοῖς ἀν-
 δρειοτάτοις Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις
 πολεμοῦσι πρὸς Μεσσηνίους ἀνείλεν ὁ θεός, παρ'
 ἡμῶν ἡγεμόνα λαβεῖν καὶ νικῆσειν τοὺς ἐναντίους.
 καίτοι εἰ τοῖν ἄφ' Ἡρακλέους γεγεννημένοι, οἳ αἰὲν
 βασιλεύουσιν ἐν Σπάρτῃ, τοὺς παρ' ἡμῶν ἡγεμόνας
 ἀμείνους ὁ θεὸς ἔκρινε, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλητον χρὴ
 τὴν ἐκείνων ἀρετὴν νομίζειν; τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν 106
 Ἑλλήνων, ὅτι Τυρταῖον στρατηγὸν ἔλαβον παρὰ τῆς
 πόλεως, μεθ' οὗ καὶ τῶν πολέμιων ἐκράτησαν, καὶ

τὴν περὶ τοὺς νέους ἐπιμέλειαν συνετάξαντο, οὐ μόνον
εἰς τὸν παρόντα κίνδυνον, ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα
βουλευσάμενοι καλῶς. κατέλιπεν γὰρ αὐτοῖς ἐλεγεῖα
ποιήσας, ὧν ἀκούοντες παιδεύονται πρὸς ἀνδρείαν·
107 καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὐδένα λόγον ἔχοντες,
περὶ τοῦτον οὕτω σφύδρα ἐσπουδάκασιν, ὥστε νόμον
ἔθεντο, ὅταν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐξεστρατευμένοι ᾧσι, κα-
λεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως σκηνὴν ἀκουσομένους τῶν
Τυρταίου ποιημάτων ἅπαντας, νομίζοντες οὕτως ἂν
αὐτοὺς μάλιστα πρὸ τῆς πατρίδος ἐθέλειν ἀποθνή-
σκειν. χρήσιμον δ' ἐστὶ καὶ τούτων ἀκοῦσαι τῶν ἐλε-
γείων, ἵν' ἐπίστησθε οἷα ποιοῦντες εὐδοκίμουν παρ'
ἐκείνοις.

τεθνήμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
ἄνδρ' ἀγαθόν, περὶ ἧ πατρίδι μαρνόμενον.
ἦν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγρούς
πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
5 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
παισί τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσειται, οὓς κεν ἴκηται
χρημοσύνη τ' εἰκὼν καὶ στυγερῇ πενίῃ,
αἰσχύνει δὲ γένος, κατὰ δ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
10 πᾶσα δ' ἀτιμὴ καὶ κακότης ἔπεται.
εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἄλωμένου σὺνδεμὶ ὥρη
γίγνεται οὗτ' αἰδῶς οὗτ' ὀπίσω γένεος,
θυμῷ γῆς περὶ τῆσδε μαχώμεθα, καὶ περὶ παίδων
θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
15 ᾧ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
μηδὲ φυγῆς αἰσχροῆς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνόμενοι·

τοὺς δὲ παλαιότερους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἐλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραίους. 20

αἰσχροὺς γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιὸν τέ γένειον,
θυμὸν ἀποπνεύοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
αἱματόεντ' αἰδοῖα φίλησ' ἐν χερσὶν ἔχοντα 25

(αἰσχροὶ τὰ γ' ὀφθαλμοῖς καὶ νευροσπλάνχνοις ἰδεῖν)
καὶ χροῖα γυμνωθέντα. νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν,
ὄφρ' ἐρατῆς ἡβῆς ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ·
ἀνδράσι μὲν θνητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξὶν
ζῶς ἑὸν, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών. 30

ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν.

Καλὰ γ' ὧ ἄνδρες καὶ χρήσιμα τοῖς βουλομένοις προσ- 108
έχειν. οὕτω τοιάνυν εἶχον πρὸς ἀνδρείαν οἱ τούτων
ἀκούοντες, ὥστε πρὸς τὴν πόλιν ἡμῶν περὶ τῆς ἡγε-
μονίας ἀμφισβητεῖν, εἰκότως· τὰ γὰρ κάλλιστα τῶν
ἔργων ἀμφοτέροις ἦν κατειργασμένα. οἱ μὲν γὰρ πρό-
γονοὶ τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν, οἱ πρῶτοι τῆς Ἀτι-
κῆς ἐπέβησαν, καὶ καταφανῆ ἐποίησαν τὴν ἀνδρείαν
τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγινο-
μένην· Λακεδαιμόνιοι δ' ἐν Θερμοπύλαις παραταξά-
μενοι, ταῖς μὲν τύχαις οὐχ ὁμοίαις ἐχρήσαντο, τῇ δ'
ἀνδρείαᾳ πολὺ πάντων διήνεγκαν. τοιγαροῦν ἐπὶ τοῖς 109
ἡρώεσσιν μαρτύρια ἔστιν ἰδεῖν τῆς ἀρετῆς αὐτῶν ἀναγε-
γραμμένα ἀληθῆ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, ἐκεί-
νοισι μὲν·

ὦ ξεῖν', ἄγγελον Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
καίμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις,
τοῖς δ' ὑμετέροις προγόνοις·

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

110
cap. 29

Ταῦτα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ μνημονεύεσθαι καλὰ, καὶ τοῖς πράξασιν ἐπαινος, καὶ τῇ πόλει δόξα ἀείμνηστος. ἀλλ' οὐχ ὁ Λεωκράτης πεποίηκεν, ἀλλ' ἐκὼν τὴν ἐξ ἅπαντος τοῦ αἰῶνος συνηθροισμένην τῇ πόλει δόξαν κατήσχυεν. εἰ μὲν οὖν αὐτὸν ἀποκτείνητε, δόξετε πᾶσιν τοῖς Ἑλλήσι καὶ ὑμεῖς τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων μισεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ τοὺς προγόνους τῆς παλαιᾶς δόξης ἀποστερήσετε, καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας μεγάλα βλάβετε. οἱ γὰρ ἐκείνους μὴ θαυμάζοντες τοῦτον πειράσσονται μιμεῖσθαι, νομίζοντες ἐκεῖνα μὲν παρὰ τοῖς παλαιοῖς εὐδοκίμειν, παρ' ὑμῖν δ' ἀναίδεια καὶ προδοσίαν καὶ δειλίαν κερῖσθαι κάλλιστον.

111
cap. 30.

Εἰ (δὲ) μὴ δύνασθε ὑπ' ἐμοῦ διδαχθῆναι, ὃν τρόπον δεῖ πρὸς τοιοῦτους ἔχειν, σκέψασθε ἐκείνους τίνα τρόπον ἐλάβανον παρ' αὐτῶν τὴν τιμωρίαν· ὥσπερ γὰρ τὰ καλὰ τῶν ἔργων ἠπίσταντο ἐπιτηδεύειν, οὕτω καὶ τὰ πονηρὰ προηροῦντο κολάζειν. ἐκεῖνοι γὰρ ὦ ἄνδρες θεωρήσατε ὡς ὠργίζοντο τοῖς προδόταις, καὶ

- 112 κοινούς ἐχθρούς ἐνόμιζον εἶναι τῆς πόλεως. Φρυνίχον γὰρ | ἀποσφαγέντος νύκτωρ παρὰ τὴν κοήνην τὴν ἐν τοῖς οἰσύοις ὑπὸ Ἀπολλοδώρου καὶ Θρασυβούλου, καὶ τούτων ληφθέντων καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀποτεθέντων ὑπὸ τῶν τοῦ Φρυνίχου φίλων, αἰσθόμενος ὁ δῆμος τὸ γερονὸς τοὺς τε εἰρχθέντας ἐξήγαγε, καὶ βασάνων γενομένων τὸ πρᾶγμα ἀνέκρινε, καὶ ζητῶν εὖρε τὸν μὲν Φρυνίχον προδιδόντα τὴν πόλιν, τοὺς δ' ἀποκτείναντας αὐτὸν ἠδίκως εἰρχθέντας· καὶ ψηφίζεται 113 ὁ δῆμος Κριτείου εἰπόντος, τὸν μὲν νεκρὸν κρίνειν προδοσίας, καὶ δόξῃ προδότης ὢν ἐν τῇ χώρᾳ τεθῆ-

φθαι, τὰ γε ὅστ' αὐτοῦ ἀνορύξαι καὶ ἐξορίσαι ἔξω
 τῆς Ἀττικῆς, ὅπως ἂν μὴ κένηται ἐν τῇ χώρᾳ μηδὲ τὰ
 ὅστ' αὐτοῦ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν προδιδόντος. ἐψη- 114
 φίσαντο δὲ καὶ ἐὰν ἀπολογῶνται τινες ὑπὲρ τοῦ τετε-
 λευτηκότος, ἐὰν ἄλλῳ [ὁ τεθνηκώς], ἐνόχους εἶναι καὶ
 τούτους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις· οὕτως οὐδὲ βοηθεῖν
 τοῖς τοὺς ἄλλους ἐγκαταλείπουσιν ἡγοῦντο δίκαιον
 εἶναι, ἀλλ' ὁμοίως ἂν προδοῦναι τὴν πόλιν καὶ τὸν
 διασφύζοντα τὸν προδότην. τοιγαροῦν οὕτω μισοῦντες
 τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ τὰ τοιαῦτα κατ' αὐτῶν ψηφισό-
 μενοι, ἀσφαλῶς ἐκ τῶν κινδύνων ἀπηλλάττοντο. Αἰβέ
 δ' αὐτοῖς τὸ ψήφισμα γραμματεῦ, καὶ ἀνέγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε ὦ ἄνδρες τοῦτον τοῦ ψηφίσματος. ἔπειτα 115
 ἐκεῖνοι μὲν τὰ τοῦ προδότου ὅστ' αὐτοῦ ἀνορύξαντες ἐκ τῆς
 Ἀττικῆς ἐξώρισαν, καὶ τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ αὐ-
 τοῦ Ἀρίσταρχον καὶ Ἀλεξικλέα ἀπέκτειναν καὶ οὐδ'
 ἐν τῇ χώρᾳ ταφῆναι ἐπέτρεψαν· ὑμεῖς δ' αὐτὸ τὸ σῶμα
 τὸ προδεδωκὸς τὴν πόλιν ζῶν καὶ ὑποχείριον ἔχοντες
 τῇ ψήφῳ, ἀτιμώρητον ἔασετε; καὶ τοσοῦτόν γ' ἔσεσθε 116
 τῶν προγόνων χεῖρους, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν τοὺς λόγῳ μό-
 νον τῷ προδότῃ βοηθήσαντας ταῖς ἐσχάταις τιμωρίαις
 μετήλθον, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὸν
 δῆμον ἐγκαταλιπόντα ὥς οὐδὲν ἀδικοῦντα ἀφήσετε;
 μὴ δῆτα ὦ ἄνδρες δικασταί· ὅμιν οὔτε πάτριον, ἀνα-
 ξίως ὑμῶν αὐτῶν ψηφίζεσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἐν τι
 τοιοῦτον γεγονὸς ἦν ψήφισμα, εἶχεν ἂν τις εἰπεῖν ὥς
 δι' ὀργὴν μᾶλλον ἢ δι' ἀλήθειαν ἐποιήσαντο· ὅταν
 δὲ παρὰ πάντων ὁμοίως εἰληφότες ᾧσι τὴν αὐτὴν τι-
 μωρίαν, πῶς οὐκ εὐδελον ὅτι φύσει πᾶσι τοῖς τοιού-

- 117 τοῖς ἔργοις ἐπολέμουν; Ἰππαρχον γὰρ τὸν Χάρμον, οὐχ ὑπομείναντα τὴν περὶ τῆς προδοσίας ἐν τῷ δήμῳ κρίσιν, ἀλλ' ἔρημον τὸν ἀγῶνα ἐάσαντα, θανάτῳ τοῦτον ζημιώσαντες, ἐπειδὴ τῆς ἀδικίας οὐκ ἔλαβον τὸ σῶμα ὕμνηρον, τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐξ ἀκροπόλεως καθελόντες καὶ συγχωνεύσαντες καὶ ποιήσαντες στήλην, ἐψηφίσαντο εἰς ταύτην ἀναγράφειν τοὺς ἀλειτηροὺς καὶ τοὺς προδότας· καὶ αὐτὸς ὁ Ἰππαρχος ἐν ταύτῃ τῇ στήλῃ ἀναγράφεται, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ προδοταί.
- 118 Καὶ μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ ἡ εἰκὼν [τοῦ Ἰπάρχου τοῦ προδότου] ἐξ ἀκροπόλεως καθηρέθη, ἔπειτα τῆς στήλης τὸ ὑπόγραμμα, καὶ τοὺς ὕστερον προσαναγραφέντας προδότας εἰς ταύτην τὴν στήλην, καὶ ἀναγίνωσκε γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΣΤΗΛΗΣ

- 119 Τί δοκοῦσιν ὑμῖν ὧ ἄνδρες; ἄρά γ' ὁμοίως ὑμῖν περὶ τῶν ἀδικούντων γιγνώσκειν, καὶ οὐκ, ἐπειδὴ καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἐδύνατο ὑποχείριον τοῦ προδότου λαβεῖν, τὸ μνημεῖον [τοῦ προδότου] ἀνελόντες ταῖς ἐνδεχομέναις τιμωρίας κολάσαι; οὐχ ὅπως τὸν χαλκοῦν ἀνδριάντα συγχωνεύσειαν, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐπιγιγνομένοις παρὰδειγμα εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ὥς εἶχον πρὸς τοὺς προδότας καταλίποιεν.
- 120 Λαβὲ δ' αὐτοῖς καὶ τὸ ἕτερον ψήφισμα <τὸ> περὶ τῶν εἰς Λακεδαιμονίων ἐπολιορκεῖτο, ὅτε ὁ δῆμος ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐπολιορκεῖτο, ὅπως εἰδῶσιν ὅτι περὶ τῶν προδοτῶν οἱ πρόγονοι ὁμοίως καὶ ἀκολούθους ἀλλήλαις τὰς τιμωρίας ἐποιοῦντο. ἀναγίνωσκε γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε ὦ ἄνδρες καὶ τούτου τοῦ | ψηφίσματος, 121
ὅτι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μεταστάντων εἰς Δεκέλειαν
κατέγνωσαν, καὶ ἐψηφίσαντο, ἐάν τις αὐτῶν ἐπανιδὼν
ἀλίσκηται, ἀπαγαγεῖν Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον πρὸς
τοὺς θεσμοθέτας, παραλαβόντας δὲ παραδοῦναι τῷ ἐπὶ
τοῦ ὀρύγματος. ἔπειτα ἐκεῖνοι μὲν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ
χώρᾳ μεταστάντας οὕτως ἐκόλαζον, ὑμεῖς δὲ τὸν ἐκ
τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐν τῷ πολέμῳ. φυγόντα εἰς
Ῥόδον καὶ προδόντα τὸν δῆμον οὐκ ἀποκτενεῖτε; πῶς
οὖν δόξετε ἀπόγονοι εἶναι ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν;

Ἄξιον τοίνυν ἀκοῦσαι καὶ <τοῦ> περὶ τοῦ ἐν Σα- 122
λαμίνι τελευτήσαντος γενομένου ψηφίσματος, ὃν ἡ
βουλὴ, ὅτι λόγῳ μόνον ἐνεχείρει προδιδόναι τὴν πό-
λιν, περιελομένη τοὺς στεφάνους αὐτοχειρὶ ἀπέκτεινεν.
γενναῖον δ' ὦ ἄνδρες τὸ ψηφίσμα καὶ ἄξιον τῶν
ὑμετέρων προγόνων, δικαίως· εὐγενεῖς γὰρ οὐ μόνον
τὰς ψυχὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἀδικούντων τιμωρίας
ἐκέκτηντο.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τί οὖν ὦ ἄνδρες; ἄρα γ' ὑμῖν δοκεῖ βουλομένοις 123
μιμεῖσθαι τοὺς προγόνους πάτριον εἶναι Λεωκράτην
μὴ οὐκ ἀποκτεῖναι; ὁπότε γὰρ ἐκεῖνοι τὸν ἀνάστατον
τὴν πόλιν οὖσαν λόγῳ μόνον προδιδόντα οὕτως ἀπέ-
κτειναν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὴν
οἰκουμένην ἐκλιπόντα ποιῆσαι; ἄρ' οὐχ ὑπερβαλέσθαι
ἐκείνους τῇ τιμωρίᾳ; καὶ ὅτ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐπιχειρή-
σαντας τῆς παρὰ τοῦ δήμου σωτηρίας <τὴν πόλιν>
ἀποστερεῖν οὕτως ἐκόλασαν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν αὐ-
τοῦ τοῦ δήμου τὴν σωτηρίαν προδόντα ποιῆσαι; καὶ

- ὅτε ὑπὲρ τῆς δόξης ἐκείνοι τοὺς αἰτίους οὕτως ἐτιμω-
ροῦντο, τί ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος προσήκει ποιεῖν;
- 124 Ἰκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τὴν τῶν προγόνων γινώ-
ναι διάνοιαν, ὥς εἶχον πρὸς τοὺς παρανομοῦντας εἰς
τὴν πόλιν· οὐ μὴν ἄλλ' ἔτι βούλομαι τῆς στήλης ἀκου-
σαι ὑμᾶς τῆς ἐν τῷ βουλευτηρίῳ περὶ τῶν προδοτῶν
καὶ τῶν τὸν δῆμον καταλνόντων· τὸ γὰρ μετὰ πολλῶν
παραδειγμάτων διδάσκειν ἡγάδιαν ὑμῖν τὴν κρίσιν κα-
θίστησι. μετὰ γὰρ τοὺς τριάκοντα οἱ πατέρες ὑμῶν,
πεπονθότες ὑπὸ τῶν πολιτῶν, οἷα οὐδεὶς πώποτε τῶν
Ἑλλήνων ἠξίωσε, καὶ μόλις εἰς τὴν ἑαυτῶν κατεληλυ-
θότες, ἀπάσας τὰς ὁδοὺς τῶν ἀδικημάτων ἐνέφραξαν,
πεπειραμένοι καὶ εἰδότες τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐφόδους
- 125 τῶν τὸν δῆμον προδιδόντων. ἐψηφίσαντο γὰρ καὶ ὤμο-
σαν, ἂν τις τυραννίδι ἐπιτιθῇται, ἢ τὴν πόλιν προ-
διδῷ, ἢ τὸν δῆμον καταλύῃ, τὸν αἰσθανόμενον καθά-
ρῳ εἶναι ἀποκτείναντα, καὶ κρείττον ἐδοξεν αὐτοῖς
τοὺς τὴν αἰτίαν ἔχοντας τεθνάναι μᾶλλον ἢ πειραθέν-
τας μετὰ ἀληθείας αὐτοὺς δουλεύειν· ἀρχὴν γὰρ οὕτως
ῥοῦντο δεῖν ζῆν τοὺς πολίτας, ὥστε μὴδ' εἰς ὑποψίαν
ἔλθειν μηδὲνα τούτων τῶν ἀδικημάτων. Καὶ μοι λαβὲ
τὸ ψηφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 126 Ταῦτα ὧ ἄνδρες ἔγραψαν εἰς τὴν στήλην, καὶ
ταύτην ἔστησαν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑπόμνημα τοῖς
καθ' ἑκάστην ἡμέραν συνιοῦσι καὶ βουλευομένοις ὑπὲρ
τῆς πατρίδος, ὥς δεῖ πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἔχειν. καὶ
διὰ τοῦτο ἂν τις αἰσθῇται μόνον μέλλοντας αὐτοὺς
τούτων τι ποιεῖν, ἀποκτενεῖν συνώμοσαν, εἰκότως.
τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἀδικημάτων ὑστέρας δεῖ τετάχθαι
τὰς τιμωρίας, προδοσίας δὲ καὶ δῆμον καταλύσεως

προτέρας. εἰ γὰρ προήσεσθε τοῦτον τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ μέλλουσιν ἐκεῖνοι κατὰ τῆς πατρίδος φανθλόν τι πράττειν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν μετὰ ταῦτα, δίκην παρ' αὐτῶν ἀδικούντων λαβεῖν· κρείττους γὰρ ἤδη γίνονται τῆς παρὰ τῶν ἀδικουμένων τιμωρίας.

Ἐνθυμείσθε τοίνυν ὧ ἄνδρες τῆς προνοίας ταύτης καὶ τῶν ἔργων ἀξίως, καὶ μὴ ἐπιλανθάνεσθε ἐν τῇ ψήφῳ, οἷων ἀνδρῶν ἔκγονοι ἔστε, ἀλλὰ παρακλεύεσθε ὑμῖν αὐτοῖς, ὅπως ὅμοια ἐκείνοις καὶ ἀκούουθα ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ ἐψηφισμένοι ἐκ τοῦ δικαστηρίου ἔξιτε. ὑπομνήματα δ' ἔχετε καὶ παραδείγματα τῆς ἐκείνων τιμωρίας τὰ ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀδικούντων ψηφίσμασιν ὠρισμένα· διομωμόκατε δ' ἐν τῷ ψηφίσματι τῷ Δημοφάντου, κτενεῖν τὸν τὴν πατρίδα προδιδόντα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ χειρὶ καὶ ψήφῳ. μὴ γὰρ οἴεσθε τῶν μὲν οὔσιων, ἄς ἂν οἱ πρόγονοι | καταλίπωσι, κληρονόμοι εἶναι, τῶν δ' ὄρκων καὶ τῆς πίστεως, ἣν δόντες οἱ πατέρες ὑμῶν ὁμηρον τοῖς θεοῖς τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας τῆς πόλεως μετείχον, ταύτης δὲ μὴ κληρονομεῖν.

Οὐ μόνον τοίνυν ἡ πόλις ὑμῶν οὕτως ἔσχευε πρὸς τοὺς προδιδόντας, ἀλλὰ καὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ μὴ μοι ἀχθεσθῆτε ὧ ἄνδρες, εἰ πολλάκις μέμνημαι τῶν ἀνδρῶν τούτων· καλὸν γὰρ ἔστ' ἐκ πόλεως εὐνομουμένης περὶ τῶν δικαίων παραδείγματα λαμβάνειν, (ἴν') ἀσφαλέστερον ἕκαστος ὑμῶν τὴν δικαίαν καὶ τὴν εὐορκον ψήφον θῇται. Πανσανίαν γὰρ τὸν βασιλέα (τὸν) αὐτῶν προδιδόντα τῷ Πέρσῃ τὴν Ἑλλάδα λαβόντες, ἐπειδὴ καταφυγῶν ἔφθασεν εἰς τὸ τῆς Χαλκιοίκου [Ιερὸν], τὴν θύραν ἀποικοδομήσαντες, καὶ τὴν ὀροφὴν ἀποσκευάσαντες, καὶ κύκλῳ περιστρατοπεδεύσαντες, οὐ

127
cap. 31.128
cap. 32.

- 129 πρότερον ἀπῆλθον πρὶν τῷ λιμῷ ἀπέκτειναν, καὶ πᾶσιν ἐπίσημον ἐποίησαν τὴν τιμωρίαν, ὅτι οὐδ' αἱ παρὰ τῶν θεῶν ἐπικουρίαι τοῖς προδόταις βοηθοῦσιν, εὐκότως· οὐδὲν γὰρ πρότερον [ἀδικοῦσιν] ἢ περὶ τοὺς θεοὺς ἄσεβοῦσι, τῶν πατρίων νομίμων αὐτοὺς ἀποστεροῦντες. μέγιστον δὲ τῶν ἐκεῖ [γεγενημένων] τεκμηρίον ἐστὶν ὃ μέλλω λέγειν· νόμον γὰρ ἔθεντο περὶ πάντων τῶν μὴ ὀφειλόντων ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδυνεύειν, διαρρηθὴν λέγοντα ἀποθνήσκειν, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὴν τιμωρίαν τάξαντες, εἰς ὃ μάλιστα φοβούμενοι τυγχάνουσι, καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτηρίαν ὑπεύθυνον ἐποίησαν κινδύνῳ μετ' αἰσχύνης. ἵνα δ' εἰδῇτε ὅτι οὐ λόγον ἀναπόδεικτον εἶρηκα, ἀλλὰ μετ' ἀληθείας ὑμῖν παραδείγματα, φέρε αὐτοῖς τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ.

- 130 Ἐνθυμείσθε δὴ, ὡς καλὸς ὁ νόμος ὃς ἄνδρες, καὶ σύμφορος οὐ μόνον ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. ὁ γὰρ παρὰ τῶν πολιτῶν φόβος ἰσχυρὸς ὢν ἀναγκάσει τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους κινδύνους ὑπομένειν· τίς γὰρ ὁρῶν θανάτῳ ζημιούμενον τὸν προδότην, ἐν τοῖς κινδύνοις ἐκλείψει τὴν πατρίδα; ἢ τίς παρὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως φιλοψυχήσει, εἰδὼς ὑποκειμένην αὐτῷ (ταύτην) τιμωρίαν; οὐδεμίαν γὰρ ἄλλην δεῖ ζημίαν εἶναι τῆς δειλίας ἢ θάνατον· εἰδότες γὰρ ὅτι θνοῖν κινδύνουν ὑποκειμένοι, ἀναγκαῖον ἔσται θατέρου μετασχεῖν, πολὺ μᾶλλον αἰρήσονται τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους, ἢ τὸν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τοὺς πολίτας.

131
cap. 33.

Τοσοῦτῳ δ' ἂν δικαιότερον οὗτος ἀποθάνοι τῶν ἐκ τῶν στρατοπέδων φυγόντων, ὅσον οἱ μὲν εἰς τὴν

πόλιν ἵκονσιν, ὥς ὑπὲρ ταύτης μαχοῦμενοι, ἢ κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν συνατυχήσοντες, οὗτοσὶ δ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐφυγεν, ἰδίᾳ τὴν σωτηρίαν ποριζόμενος, οὐδ' ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐστίας ἀμύνεσθαι τολμήσας, ἀλλὰ μόνος οὗτος τῶν πάντων ἀνθρώπων καὶ τὰ τῆς φύσεως οἰκεία καὶ ἀναγκαῖα προδέδωκεν, ἢ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις μέγιστα καὶ σπουδαιότατα δειλίζεται. τὰ γοῦν πετεινὰ ἃ μέγιστα πέφυκε πρὸς τάχος, 132 ἔστιν ἰδεῖν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν νεοττιᾶς ἐθέλοντα ἀποθνήσκειν· ὅθεν καὶ τῶν ποιητῶν τινες εἰρήκασιν·

οὐδ' ἀργία γὰρ ὄρνις, ἣν πλάσῃ δόμον,

ἄλλην νεοσσὸς ἡξίωσεν ἐντεκεῖν.

ἀλλὰ Λεωκράτης τοσοῦτον ὑπερβέβληκε δειλίᾳ, ὥστε cap. 34 τὴν πατρίδα τοῖς πολεμίοις ἐγκατέλιπε. τοιγαροῦν 133 οὐδεμία πόλις αὐτὸν εἶλασε παρ' αὐτῇ μετοικεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ἀνδροφόνων ἤλαυνεν, εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ φόνου φεύγοντες εἰς ἑτέραν πόλιν μεταστάντες οὐκ ἔχουσιν ἐχθροὺς τοὺς ὑποδεξαμένους, τοῦτον δὲ τίς ἂν ὑποδέξαιτο πόλις; ὅς γὰρ ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ πατρίδος οὐκ ἐβοήθησεν, ταχύ γ' ἂν ὑπὲρ τῆς ἀλλοτρίας κίνδυνόν τιν' ὑπομείνειεν. κακοὶ γὰρ καὶ πολῖται καὶ ξένοι καὶ ἰδίᾳ φίλοι οἱ τοιοῦτοι τῶν ἀνθρώπων εἰσίν, οἱ τῶν μὲν ἀγαθῶν τῶν τῆς πόλεως μεθεξουσιν, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχείαις οὐδὲ βοήθειας ἀξιώσουσι. καίτοι τὸν 134 ὑπὸ τῶν μηδὲν | ἀδικουμένων μισοῦμενον καὶ ἐξελευνόμενον, τί δεῖ παθεῖν ὑφ' ὧν τῶν τὰ δεινότατα πεπονθότων; ἄρ' οὐ τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυγχάνειν; καὶ μὴν ὧ ἔνδρες τῶν πάποτε προδοτῶν δικαιοτάτ' ἂν Λεωκράτης, εἴ τις μείζων εἴῃ τιμωρία θανάτου, ταύτην ὑπόσχοι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι προδόται, μέλλοντες ἀδικεῖν ὅταν ληφθῶσι, τιμωρίαν ὑπέχουσιν· οὗτος δὲ

μόνος διαπεπραγμένος ὅπερ ἐπεχείρησε, τὴν πόλιν ἐγκαταλιπὼν κρίνεται.

135
cap. 85.

Θαυμάζω δὲ καὶ τῶν συνηγορεῖν αὐτῷ μελλόντων, διὰ τί ποτε τοῦτον ἀξιώσουσιν ἀποφυγεῖν, πότερον διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν; ἀλλ' ἔμοιγε δοκοῦσι δικαίως οὐκ ἂν χάριτος τυχεῖν, ἀλλ' ἀποθανεῖν, ὅτι χρησθαι τούτῳ τολμῶσι. πρὶν μὲν γὰρ τοῦτο προᾶξει Λεωκράτην, ἃδελον ἦν ὅποιοί τινες ὄντες ἐτύγχανον, νῦν δὲ πᾶσιν φανερόν ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἡθεσι χρώμενοι τὴν πρὸς τοῦτον φιλίαν διαφυλάττουσιν, ὥστε πολὺ πρότερον ὑπὲρ αὐτῶν αὐτοῖς ἐστὶν ἀπολογητέον, ἢ τοῦτον παρ' ὑμῶν ἐξαιτητέον.

- 136 Ἐγοῦμαι δ' ἔρωγε καὶ τὸν πατέρα αὐτῷ τὸν τετελευτηκότα, εἴ τις ἄρ' ἐστὶν αἰσθησις τοῖς ἐκεῖ περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, ἀπάντων ἂν χαλεπώτατον γενέσθαι δικαστήν, οὗ τὴν χαλκὴν εἰκόνα ἐκδοτον κατέλιπε τοῖς πολεμίοις ἐν τῷ τοῦ Διὸς <τοῦ> σωτήρος ἱεροσυνῆσαι καὶ αἰκίσασθαι, καὶ ἦν ἐκεῖνος ἐστησε μνημεῖον τῆς αὐτοῦ μετριότητος, ταύτην αὐτὸς ἐπονείδιστον ἐποίησε· τοιούτου γὰρ υἱοῦ πατὴρ προσαγορεύεται. διὸ καὶ πολλοὶ μοι προσεληλύθασιν ὧ ἄνδρες ἐρωτῶντες, διὰ τί οὐκ ἐνέγραψα τοῦτο εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, προδεδωκέναι τὴν εἰκόνα τὴν τοῦ πατρός, τὴν ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ σωτήρος ἀνακειμένην. ἐγὼ δ' ὧ ἄνδρες οὐκ ἠγνόουν τοῦτο τὰ δίκην' ἄξιον <δν> τῆς μερίστης τιμωρίας, ἀλλ' οὐχ ἠγοομένην δεῖν περὶ προδοσίας τοῦτον κρίνων ὄνομα Διὸς σωτήρος ἐπιγράψαι πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν.

- 138 Ἐκπέπληγμαί δὲ μάλιστα ἐπὶ τοῖς μήτε γένει μήτε φιλίᾳ μηδὲν προσήκουσι, μισθοῦ δὲ συναπολογουμένοις ἅπλ. τοῖς κρίνομένοις, εἰ λελήθασιν ὑμᾶς τῆς ἐσχά-

της ὀργῆς δικαίως ἂν τυγχάνοντες. τὸ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀδικησάντων ἀπολογεῖσθαι τεκμήριόν ἐστιν ὅτι καὶ τῶν πεπραγμένων τοῖς τοιούτοις ἂν μετέσχοιεν. οὐ γὰρ δεῖ καθ' ὑμῶν γεγενῆσθαι δεινόν, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας.

Καίτοι τινὲς αὐτῶν οὐκέτι τοῖς λόγοις ὑμᾶς παρα- 139
κρούσασθαι ζητοῦσιν, ἀλλ' ἤδη ταῖς αὐτῶν λητουργίαις ἐξαιτεῖσθαι τοὺς κρινομένους ἀξιούσιν· ἐφ' οἷς ἔγωγε καὶ μάλιστα ἀγανακτῶ. εἰς γὰρ τὸν ἰδίον οἶκον αὐτὰς περιποιησάμενοι, κοινὰς χάριτας ὑμᾶς ἀπαιτοῦσιν. οὐ γὰρ εἴ τις ἱπποτρόφηκεν, ἢ κεχορήγηκε λαμπρῶς, ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τι δεδαπάνηκεν, ἀξιὸς ἐστὶν παρ' ὑμῶν τινος χάριτος (ἐπὶ τοῦτοις γὰρ αὐτοὺς μόνος στεφανοῦται, τοὺς ἄλλους οὐδὲν ὠφελῶν), ἀλλ' εἴ τις τετραηράρχηκε λαμπρῶς, ἢ τείχη τῇ πατρίδι περιέβαλεν, ἢ πρὸς τὴν κοινὴν σωτηρίαν ἐκ τῶν ἰδίων συνενπόρησε· ταῦτα γὰρ ἐστὶ κοινῶς 140
ὑπὲρ ὑμῶν ἀπάντων, καὶ ἐν μὲν τοῦτοις ἐστὶν ἰδεῖν τὴν ἀρετὴν τῶν ἐπιδεδωκότων, ἐν ἐκείνοις δὲ τὴν εὐπορίαν τῶν δεδαπανηκότων. ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μεγάλα τὴν πόλιν εὐεργετηκέναι, ὥστ' ἐξαίρετον [ἀξιούν] λαμβάνειν ἂν χάριν τὴν κατὰ τῶν προδιδόντων τιμωρίαν, οὐδ' οὕτως ἀνόητον ὥστε φιλοτιμεῖσθαι μὲν πρὸς τὴν πόλιν, τούτῳ δὲ βοιθεῖν ὅς αὐτοῦ πρώτου τὰς φιλοτιμίας ἠφάνισεν· εἰ μὴ νῆ Δία μὴ ταῦτά τῇ πατρίδι καὶ τοῦτοις ἐστὶ συμφέροντα.

Ἐχρῆν μὲν οὖν ὧ ἄνδρες, εἰ καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλ- 141
λον νόμιμόν ἐστι παῖδας καὶ γυναῖκας παρακαθισαμέ-
νους ἑαυτοῖς τοὺς δικαστὰς δικάζειν, ἀλλ' οὖν περὶ
προδοσίας γε κρίνοντας οὕτως ὕσιον εἶναι τοῦτο πράτ-
τειν, ὅπως ὁπόσοι τοῦ κινδύνου μετείχον ἐν ὀφθαλ-

- μοῖς ὄντες, [καὶ ὀρώμενοι] καὶ ἀναμνησκόντες ὅτι τοῦ κοινοῦ παρὰ πᾶσιν ἐλέου οὐκ ἠξιώθησαν, πικροτέρας τὰς γνώσεις κατὰ τοῦ ἀδικούντος παρεσκεύαζον. ἐπειδὴ δ' οὐ νόμιμον οὐδ' εἰθισμένον ἐστίν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ὑμᾶς ὑπὲρ ἐκείνων δικάζειν, τιμωρησάμενοι τοῦν Λεωκράτη καὶ ἀποκτείναντες αὐτόν, ἀπαργείλατε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶν καὶ γυναῖξιν, ὅτι ὑποχείριον λαβόντες τὸν προδότην αὐτῶν ἐτιμωρήσασθε.
- 142 καὶ γὰρ δεινὸν καὶ σθένιον, ὅταν νομίξῃ δεῖν Λεωκράτης ἴσον ἔχειν ὁ φονγὼν ἐν τῇ τῶν μεινάντων πόλει, καὶ ὁ μὴ κινδυνεύσας ἐν τῇ τῶν παραταξαμένων, καὶ ὁ μὴ διαφνυλάξας ἐν τῇ τῶν σωσάντων, ἀλλ' ἡκῆ ἱερῶν θυσιῶν ἀγορᾶς νόμων πολιτείας μεθέξων, ὑπὲρ ὧν τοῦ μὴ καταλυθῆναι χίλιοι τῶν ὑμετέρων πολιτῶν [ἐν Χαιρωνείᾳ] ἐτελεύτησαν καὶ δημοσίᾳ αὐτοὺς ἢ πόλις ἔθαψαν· ὧν οὗτος οὐδὲ τὰ ἐλεγεῖα τὰ ἐπιγεγραμμένα τοῖς μνημείοις ἐπανιών εἰς τὴν πόλιν ἠδέσθη, ἀλλ' οὕτως ἀναιδῶς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν πενθησάντων τὰς ἐκείνων συμφορὰς ἡγείται δεῖν ἀνα-
 143 στρέφεισθαι. καὶ αὐτίκα μάλ' ὑμᾶς ἐξιῶσει ἀκούειν αὐτοῦ ἀπολογουμένου κατὰ τοὺς νόμους· ὑμεῖς δ' ἐρωτᾶτε αὐτὸν ποίους; οὓς ἐγκαταλιπὼν ὄχλητο. καὶ εἶσαι αὐτὸν οἰκεῖν ἐν τοῖς τείχεσι τῆς πατρίδος· ποίους; ἂ μόνος τῶν πολιτῶν οὐ συνδιεφύλαξε. καὶ ἐπικαλέσεται τοὺς θεοὺς σώσοντας αὐτὸν ἐκ τῶν κινδύνων· τίνας; οὐχ ὧν τοὺς νεῶς καὶ τὰ ἔδη καὶ τὰ τεμένη προὔδωκε; καὶ δεήσει καὶ ἱκετεύσει ἐλεῆσαι αὐτόν· τίνων; οὐχ οἷς τὸν αὐτὸν ἔρανον εἰς τὴν σωτηρίαν εἰσενεγκεῖν οὐκ ἐτόλμησε; Ροδίους ἱκετεύετω· τὴν γὰρ ἀσφάλειαν ἐν τῇ ἐκείνων πόλει μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ἑαυ-
 144 τοῦ πατρίδι ἐνόμισεν εἶναι. Ποία δ' ἡλικία δικαίως

ἂν τοῦτον ἐλέησεις; πότερον ἢ τῶν πρεσβυτέρων; ἀλλ' οὐδὲ γηροτροφηθῆναι, οὐδ' ἐν ἐλευθέρῳ <τῷ> ἐδάφει τῆς πατρίδος αὐτοῖς ταφῆναι τὸ καθ' αὐτὸν μέρος παρέδωκεν. ἀλλ' ἢ τῶν νεωτέρων; καὶ τίς <ἂν> ἀναμνησθεὶς τῶν ἡλικιωτῶν τῶν [ἐν Χαιρωνείᾳ] ἑαυτῷ συμπαρταξαμένων καὶ τῶν κινδύνων τῶν αὐτῶν μετασχόντων, σώσειεν τὸν τὰς ἐκείνων θήκας προδεδωκότα, καὶ τῇ αὐτῇ ψήφῳ τῶν μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τελευτησάντων παρένοιαν καταγνοίῃ, τὸν δ' ἐγκαταλιπόντα τὴν πατρίδα ὡς εὖ φρονοῦντα ἀθῶον ἀφείῃ; ἐξουσίαν ἄρα δώσετε <τῷ> βουλομένῳ, καὶ 145 λόγῳ καὶ ἔργῳ τὸν δῆμον καὶ ὑμᾶς κακῶς ποιεῖν. οὐ γὰρ μόνον [νῦν] οἱ φεύγοντες κατέρχονται, ὅταν ὁ ἐγκαταλιπὼν τὴν πόλιν, καὶ φυγὴν αὐτὸς ἑαυτοῦ καταγνοὺς, καὶ οἰκήσας ἐν Μεγάροις ἐπὶ προστάτου πλείω πέντ' ἢ ἑξ ἔτη, ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἐν τῇ πόλει <νῦν> ἀναστρέφεται, ἀλλὰ καὶ ὁ μηλόβοτον τὴν Ἀττικὴν ἀνεῖναι φανερὸν τῇ ψήφῳ καταψηφισάμενος, οὗτος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ σύνοικος ὑμῶν γίνεται.

Βούλομαι δ' ἔτι βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβῆ- 146
ναι, καὶ τὸ ψήφισμα τοῦ δήμου παρασχόμενος, ὃ περὶ 37.
εὐσεβείας ἐποίησατο· χρήσιμον γὰρ ὑμῖν ἐστὶ τοῖς μέλλουσι τὴν ψῆφον φέρειν. Καί μοι λέγε αὐτό.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐγὼ τοίνυν μὲν τὸν ἀφανίζοντα ταῦτα πάντα πρὸς ὑμᾶς τοὺς κυρίους ὄντας κολάσαι, ὑμέτερον δ' ἐστὶ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρῆσασθαι Λεωκράτην. τὰ γὰρ ἀδικήματα, ἕως μὲν ἂν ἡ ἄκριτα, παρὰ τοῖς πράξασιν ἐστίν, ἐπειδὴν δὲ κρίσις γένηται, παρὰ τοῖς μὴ δικαίως ἐπεξεληθούσιν. εὖ δ' ἴστε ὧ ἂν-

- δρες, ὅτι νῦν κρύβδην ψηφίζομενος ἕκαστος ὑμῶν φα-
 147 νεράν ποιήσει τὴν αὐτοῦ διάνοιαν τοῖς θεοῖς. ἡγοῦμαι
 δ' ὡς ἄνδρες ὑπὲρ πάντων τῶν μεγίστων καὶ δεινο-
 τάτων ἀδικημάτων μίαν ὑμᾶς ψήφον ἐν τῇ τήμερον
 ἡμέρᾳ φέρειν, οἷς ἅπασιν ἐνοχον ὄντα Λεωκράτην
 ἔστιν ἰδεῖν, προδοσίας μὲν ὅτι τὴν πόλιν ἐγκαταλιπὼν
 τοῖς πολεμίοις ὑποχέριον ἐποίησε, δῆμον δὲ καταλύ-
 σεως ὅτι οὐχ ὑπέμεινε τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κίν-
 δυνον, ἀσεβείας δ' ὅτι τὰ τεμένη τέμνεσθαι καὶ
 τοὺς νεῶς | κατασκάπτεσθαι καὶ καθ' ἑαυτὸν γέγονεν
 αἰτίος, τοκέων δὲ κακώσεως τὰ μνημεῖα αὐτῶν ἀφανί-
 ζων καὶ τῶν νομίμων ἀποστερῶν, λιποταξίου δὲ καὶ
 ἀστρατείας οὐ παρεσχών τὸ σῶμα τάξαι τοῖς στρατη-
 148 γοῖς. ἔπειτα τοῦτον τις ἀποψηφιεῖται, καὶ συγγνώμην
 ἔξει τῶν κατὰ προαίρεσιν ἀδικημάτων; καὶ τίς οὕτως
 ἐστὶν ἀνόητος, ὥστε τοῦτον σφάζων τὴν ἑαυτοῦ σωτη-
 ρίαν προέσθαι τοῖς ἐγκαταλιπεῖν βουλομένοις, καὶ τοῦ-
 τον ἐλεήσας αὐτὸς ἀνηλέητος ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀπο-
 λέσθαι προαιρήσεται, καὶ τῷ προδότῃ τῆς πατρίδος
 χάριν θέμενος ὑπεύθυνος εἶναι τῇ παρὰ τῶν θεῶν
 τιμωρίᾳ;
- 149 Ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τῇ πατρίδι βοηθῶν καὶ τοῖς ἱε-
 ροῖς καὶ τοῖς νόμοις, ἀποδέδωκα τὸν ἄρῶνα ὀρθῶς
 καὶ δικαίως, οὔτε τὸν ἕλλον τοῦτον βίον διαβελών,
 οὔτ' ἔξω τοῦ πράγματος οὐδὲν κατηγορήσας· ὑμῶν δ'
 ἕκαστον χρή νομίζειν τὸν Λεωκράτους ἀποψηφίζομε-
 νον θάνατον τῆς πατρίδος καὶ ἀνδραποδισμόν κατα-
 ψηφίεσθαι, καὶ δυοῖν καδίσκοιν κειμένον τὸν μὲν
 προδοσίας, τὸν δὲ σωτηρίας εἶναι, καὶ τὰς ψήφους
 φέρεσθαι τὰς μὲν ὑπὲρ ἀναστάσεως τῆς πατρίδος, τὰς
 δ' ὑπὲρ ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐν τῇ πόλει εὐδαιμονίας.

ἐὰν μὲν Λεωκράτην ἀπολύσητε, προδιδόναι τὴν πόλιν ¹⁵⁰
καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰς ναῦς ψηφιεῖσθε· ἐὰν δὲ τοῦτον
ἀποκτείνητε, διαφυλάττειν καὶ σῶζειν τὴν πατρίδα καὶ
τὰς προσόδους καὶ τὴν εὐδαιμονίαν παρακελεύσεσθε.
νομίζοντες οὖν ὥς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἱκετεύειν ὑμῶν
τὴν χώραν καὶ τὰ δένδρα, δεῖσθαι τοὺς λιμένας τὰ
νεώρια τὰ τείχη τῆς πόλεως, ἃ οὖν δὲ καὶ τοὺς νεῶς
καὶ τὰ ἱερὰ βοηθεῖν αὐτοῖς, παράδειγμα ποιήσατε Λεω-
κράτη, ἀναμνησθέντες ^{ἑστὶ} κατηγορημένων, ὅτι οὐ
πλέον ἰσχύει παρ' ὑμῖν ἕλθεσ οὐδὲ δάκρυα τῆς ὑπὲρ
τῶν νόμων καὶ τοῦ δήμου τιμωρίας.

Index nominum et rerum memorabilium.

A

- (*Ἀγλαυρος* 77.)
ἄγορά 5 (εἰς τὴν ἄγ. ἐμβάλλειν).
 51, 142 (*ἄγορας μετέχειν*).
Ἀδείμαντος Corinthius 70.
Ἀθηνᾶ 1, 17 (ἡ *Σώτειρα*). 26, 75.
Ἀθῆναι 26, 84 bis. *Ἀθήναζε* 93.
Ἀθήνηθεν 19, 21.
Ἀθηναῖος 16, 27, 41, 56, 84, 85, 86, 87, (109), 121, ὧ ἄνδρες *Ἀθ.* 1, 5, 15, 16, 51, 110, 150.
ἀθληταί 51.
Αἰγινῆται 70.
Ἄϊνη 95.
Ἀκρόπολις 17, 117, 118.
ἄκρῃ 17 bis, 55.
Ἀλέξανδρος Amyntae f. Macedonum rex 71.
Ἀλεξικλῆς 115.
Ἀμύντας Leocratis affinis 22 sqq.
Ἄνδρος 42.
Ἀντιγένης Ξυπεταιῶν 22.
Ἀπολλόδωρος Phrynichi occisor 112.
ἄραί (in contione) 31.
Ἀρείος πάγος: τὸ ἐν Ἀ. π. συνέδριον 12. ἡ ἐν Ἀ. π. βουλὴ 52. (*Ἀρης* v. *Ἐννάλιος*).
Ἀρίσταρχος 115.
ὁ ἄρχων de quolibet magistratu 79.
ἀσέβεια crimen 147.

- Ἀσία* 42, 62, 72 sq, 104.
ἀστροφῆτις crimen 147.
 τὸ ἄστυ τῆς πόλεως opp. Piraeus 18.
ἄτιμοι 41.
Ἀττική 85, 108, 113, 115, 145. (*Ἀύξω* 77.)
Ἀυτόλυκος Areopagita 53.
αὐτόνομος 73.
αὐτοχειρὶ ἀποκτείνειν 122.
αὐτόχθων 41, (100 v. 8 Eurip.). (*Ἀχαιοί* 103 Hom.).
Ἀχαρνέες 23.

B

- (*βάρβαρος* Persarum rex 81.)
βαρβαροί 42, 70, 72 sq, (81), 104, 108.
βασανίζειν 28 sqq, 32, 34. *βάσανοι* 112.
βασιλεύς Persarum rex 24, Atheniensium rex Codrus 84, 87, cf. *βασιλεύειν* 84, 86, 88, 98, Lacedaemoniorum 107, 128, cf. *βασιλεύειν* 105.
Βοιωτία 47.
βουλευτήριον 124, 126.
ἡ βουλὴ οἱ πεντακόσιοι 37, cf. 122, (80). *ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ* 52.
βωμὸς τῶν δώδεκα θεῶν 93.

Γ

γῆν καὶ ὕδωρ αἰτεῖν 71.
(Γοργῶ χρυσέα 100 v. 46 Eurip.)
γραμματεῖον: ληξιαρχικὸν γρ.
76.
γραμματεὺς qui in iudicio re-
citāt 36, 77, 114, 118, 120.
γραφὴ παρανόμων 7. ὕβρεως 74.

Δ

(δεκατεύειν 81.)
Δεκέλεια 120 sq.
Δελφός 87. Δελφοί 84 sq. 93, 99
δεσποτήριον 112.
Δημοφάντου ψήφισμα (Andocid.
I, 96 sq.) 127.
δώδεκα θεοί 93 (v. βωμός).

Ε

ἐδὴ deorum 1, 143.
Εἰρηνίς meretrix 17.
εἰσαγγελία 5, 30, 34, 137 bis.
εἰσαγγέλλειν 1, 29, 55.
Ἐκτωρ 103.
ἐλεγεία 106, 107, 142.
Ἑλλάς 50 sq. 73, 81, 104, 128.
Ἕλληνες 12, 14, 42 et pass.
(Ἐυνάλιος Ἄρης 77.)
ἐξόμνησθαι 20.
ἐξορίζειν (cadaver) ἔξω τῆς Ἀτ-
τικῆς 113 cf. 115, 89.
Ἐπίδαυρος 42.
ἐπιδιδόναι 140.
ἐπίτιμοι (ἐντ. codd.) 41.
ἔπη hexametris constans car-
men 102, 104.
ἐπώνυμοι 88.
ἐρανος 22, metaphor. 143.
Ἐρεχθεὺς Ath. rex 98,
ἐταῖρα 17, 55.
Ἐτεόνηκος Laced. 70.
Εὐμολπος Neptuni f. 98, (100
v. 48 Eurip.)
Εὐριπίδης poeta 100.
ἐπ' Εὐρυμέδοντι pugna 72.
Εὐρώπη 73.

Εὐσεβῶν χῶρος 96.
ἔφηβοι 76.

Ζ

Ζεὺς (77.) ὁ Σωτήρ 17, 136 sq.
νῆ Δία 140.

Η

(Ἡγεμόνη 77.)
Ἡπειρος 26.
Ἡρακλῆς 105.
Ἡρία 109 (ὀρίους codd.).
Ἡρώες 1.

Θ

(Θαλλώ 77.)
Θερμοπύλαι 108.
θεσμοδότης 121.
(θεσμοί 77. θέσμια 100 v. 45
Eurip.)
Θραῖκες 98. (Θρηξ 100 v. 48
Eurip.)
Θρασύβουλος Phrynichi occisor
112.

Ι

ιαμβεῖα 92, 100.
ἱερὸν: ἱερὰ πατρῶα Leocratis
25, 38, 56.
Ἰππαρχος Charmi f. 117 sq.

Κ

καδίσκω δύο in iudiciis 149.
κάκωσις γονέων (τοκέων) 147.
Καλλίστρατος orator 93.
κατάλυσις δῆμου crimen 126, 147.
Κέως 42.
Κηφισὸς pater Praxitheae 98,
100.
Κιλικία 72.
Κλεόμαντις Delphus 85, 87.
Κλεοπάτρα Alexandri M. soror
26.
Κόδρος Ath. rex 84, 86 sq.
Κορίνθιοι 70.
Κόρινθος 26.
κρήνη ἡ ἐν τοῖς οἰκείοις Ath. 112.

Κριτίας (XXX vir) 113.
Κυνέαι insulae 73.

A

Λακεδαιμόνιοι 42. 61. 70. 105.
108. (109). 128.
λέμβος 17.
Λευκάς 26.
Λεωνοράτης 1 et pass.
λητουργία 139.
ληξιαρχικὸν γραμματεῖον 76.
λιποταξίον crimen 147.
Λυσικλῆς (trapezita) 23.

M

Μακεδόνες 42.
Μαραθὼν 104. (109).
Μέγαρα 21. 23. 25 sq. 56. 58.
90. 145.
Μεγαρέως, -εῖς 21. 25.
Μενέλαος ὁ πρεσβεύσας πρὸς
βασιλέα 24.
Μεσσήνη 62.
Μεσσήνιοι 105.
μετοικεῖν 21. 133.
(Μῆδοι 109.)
μηλόβοτον ἀνεῖναι τὴν Ἀττικὴν
145.
Μητρώον Athenis 66.

N

νεώρια 59. 150.
νόμιμα 25 sq. (109). πατρώα
59, de mortuorum religione
ut vid., cf. 97. 147. πάτρια
(de deorum religionibus) 129.
ἐργεῖν τῶν νομίων 65.
νομοθετεῖται ἀρχαῖοι (Dracon) 64.
νόμος 1. 4 et pass. τῶν νόμων
τογχεῖν 93. leges Dracon-
tis 65 sq. indiciales 20. 143.
militares 40. 75 (de ephebo-
rum sacramento). frumen-
tariae 27. de Homero Pana-
thenaeis recitando 102.

Spartanorum de Tyrtæo
107. eorundem de ignavia
129 sq.

Ξ

Ξέρξης 68. 71. 80.
Ξυπεταίων 22.

O

οἶνον: κρήνη ἢ ἐν τοῖς οἰσίοις
112.
Ὀμηρος 102.
ὄρκος epheborum 76 sqq. ci-
vium ex rogatione Demo-
phanti 127 (125 sq.). Grae-
corum quo Plataeis se ob-
strinxerunt 80 sqq.
ὄρυγμα: ὁ ἐπὶ τοῦ ὀρύγματος
121.

II

(Παλλὰς 100 v. 49 Eurip.)
Παναθηναία 102.
παραστάτης (76). 77.
Πανσανίας Lacedaemonius 128.
Πειραιεύς 18. 37 bis.
Πελοποννήσιοι 42. 84 sq. 87.
πεντητηρίς τῶν Παναθηναίων
102.
πεντηκοστή 19. 58.
Πέρσης rex Persarum 128.
Πλαταιά 80.
ποιητής 92. 100. 102. 107. 132.
Ποσειδών Eumolpi p. 98.
Πραξιθέα Erechthei coniux 98.
πρεσβεύειν 24.
πρεσβευτής 71.
προδοσία 34. 38. 53. 59. 78.
110. 113. 117. 126. 137. 141.
147. 149.
προκαλεῖσθαι 28.
πρόκλησις 28 sq. 36.
προστάτης inquilini 21. 145.
προστάται Graecorum Athe-
nienses 61. 104.
πρυτανεῖον: ἐν πρ. αἰτήσις 87.

P

- ῥαψωδεῖν 102.
ῥήτωρ 31. 43.
ῥόδιοι 14. 18. 143.
ῥόδος 14. 18 sq. 21. 55. 70. 121.
ῥύαξ πυρός ἐν τῇς Αἴτης 95.

Σ

- Σαλαμίς 68. 70. 73. 122.
Σικελία 95.
σιτηγεῖν 26 sq.
σίτησις ἐν πρυτανείῳ 87.
Σπάρτη 105.
στεφανῖται ἀγῶνες 51.
στέφανοι (βουλευτῶν) 122.
στεφανοῦν victorem 139.
στήλη inscripta 117 sq. 124. 126.
στρατηγός 16. 43. 51. 57. 106. 147.
συκοφαντεῖν 13. 31.
συκοφάντης 31.
συνέδριον (ἐν Ἀρείῳ πάγῳ) 12. 54.
συνηγορεῖν 135.
συνήγορος 59. 63.
συνθῆκαι 23 sq. de pace quae Cimonis dicitur 73.
συνοικίζειν 62.
Σώτειρα Ἀθηνᾶ 17.
Σωτήρ Ζεὺς 17. 136 sq.

T

- τεμένη 1. 143. 147.
τίμημα 8.
Τιμοχάρης Ἀχαρνεύς Leocratis affinis 23 sq.
τριάκοντα XXX viri 61. 127.
τριηραρχεῖν 139.
τριήρης 18. 72.
Τροξήν 42.
Τροία 62.
τρόπαιον 73.
Τρώες 103.
τυραννίς 125.

- τύραννος 51. 61.
Τυρταίος 106 sq.

Υ

- Ὑπερείδης or. (rogatio eius) 36.
ὕπόγραμμα στήλης 118.

Φ

- Φάσηλις 73.
Φιλόμηλος Χολαργεύς 24.
Φοινίκη 72.
φονικά ἀδικήματα 52.
Φρόνιχος (praetor b. Deceliano) 112.
Φυρκίνος 19.

Χ

- Χαιρόνεια 16. 45. [142. 144].
Χαλκιοίκος: τὸ τῆς Χαλκιοίκου [ἱερὸν] 128.
χαλκοὺς ἀνδριάς 119. χαλκὴ εἰκὼν 136.
Χάρμος Hipparchi p. 117 (Τιμάρχον codd.).
Χιόνη Eumolpi m. 98.
Χολαργεύς 24.
χορηγεῖν 139.
χρησμός, χρηστήριον oraculum 92. 85.

Ψ

- ψηφισμα (ψηφίζεσθαι): populiscitum post pugnam Chaeronensem 16. aliud ab Hyperide rogatum 36 sq. aliud ab eodem rogatum 41. aliud 53. (Critiae) de Phrynicho mortuo 113 sqq. de Hipparcho ceterisque proditoribus 117 sq. de eis qui Decelium recesserant 120 sq. de senatore Salamine a reliquo senatu occiso 122 sq. Demophanti 125 sqq. populiscitum περὶ εὐσεβείας 146.

APPARATVS AD LYCVRGVM.

I. Vita Lyeurgi

ex vitis X oratorum Plutarcho adscriptis.

- 1 *Λυκούργος Λυκόφρονος μὲν ἦν πατρὸς τοῦ Λυκούργου*
(ὃν οἱ τριάκοντα τύραννοι ἀπέκτειναν, αἰτίου αὐτῷ τῆς
ἀναιρέσεως γενομένου Ἀριστοδήμου Βατῆθεν, ὃς καὶ ἑλληνο-
ταμίας γενόμενος ἔφυγεν ἐν τῇ δημοκρασίᾳ), τῶν δῆμων δὲ
- 2 Βουτάδης, γένους τοῦ τῶν Ἑτεοβουταδῶν. — ἀκροατῆς δὲ
γενόμενος Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου, τὰ πρῶτα ἐφιλοσόφησεν·
εἶτα καὶ Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος γνώριμος γενόμενος, ἐπο-
- 3 λιτεύσατο ἐπιφανῶς καὶ λόγων καὶ πράττων. καὶ δὴ πιστευ-
σάμενος τὴν διοίκησιν τῶν χρημάτων· ταμίης γάρ ἐγένετο
ἐπὶ τρεῖς πενταετηρίδας τάλαντων μὲν ἢ ὥς τινες μίην'
(〈καθὰ φησι〉) καὶ ὁ τὰς τιμὰς αὐτῷ ψηφίζόμενος Στρα-
τοκλῆς ὁ ῥήτωρ), τὸ μὲν πρῶτον αἰρεθεὶς αὐτός, ἔπειτα τῶν
φίλων ἐπιγραφάμενός τινα αὐτὸς ἐποιεῖτο τὴν διοίκησιν, διὰ
τὸ φθάσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, μὴ πλείω ἐ' ἐτῶν διοικεῖν τὸν
- 4 χειροτονηθέντα ἐπὶ τὰ δημόσια χρήματα. — ἀεὶ τ' ἐφεστὼς
- 5 τοῖς ἔργοις διετέλεσε καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. — καὶ ἐπὶ
τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν χειροτονηθεὶς πολλὰ τῆς πό-
λεως ἐπηνώρθωσε, καὶ τριήρεις παρεσκεύασε τῷ δήμῳ ὕ'. —
- 6 καὶ τὸ ἐν Λυκίῳ γυμνάσιον ἐποίησε καὶ ἐφύτευσε, καὶ τὴν
παλαιστραν ὠκοδόμησε, καὶ τὸ ἐν Διονύσου θέατρον ἐπι-
- 7 στατῶν ἐπετέλεσεν. — πιστευσάμενος δὲ ἐν παρακαταθήκῃ
- 8 παρὰ τῶν ἰδιωτῶν σν' τάλαντα ἐφύλαξε. — πομπεῖά τε χρυσᾶ
καὶ ἀργυρᾶ τῇ πόλει κατεσκεύασε καὶ Νίκας ὀλοχυμούς. —
- 9 πολλὰ δ' ἡμέτερα παραλαβὼν ἐξετέλεσε, καὶ νεωσοίκους καὶ
τὴν σκευοθήκην, καὶ τῷ σταδίῳ τῷ Παναθηναϊκῷ τὴν κρη-
πίδα περιέθηκεν, ἐξεργασάμενος τοῦτό τε καὶ τὴν χαράδραν

ὁμαλὴν ποιήσας, Δεινίου τινός, ὃς ἐκέκτητο τοῦτο τὸ χωρίον,
 ἀνέντος τῇ πόλει, προειπόντος αὐτὸ χάρισσασθαι Λυκούργῳ.
 — ἔσχε δὲ καὶ τοῦ ἄστεως τὴν φυλακὴν καὶ τῶν κακούρ- 10
 γων τὴν σύλληψιν, οὗς ἐξήλασεν ἅπαντας, ὥς καὶ τῶν
 σοφιστῶν ἐνίους λέγειν, Λυκούργον οὐ μέλανι, ἀλλὰ θανάτῳ
 χρίοντα τὸν κάλαμον κατὰ τῶν πονηρῶν, οὕτω συγγράφειν.
 — ὅθεν ἐξαιτηθέντα αὐτὸν ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως 11
 ὁ δῆμος οὐ προήκατο. — καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐπολέμει Φί- 12
 λιππος πρὸς Ἀθηναίους τὸν δευτέρου πόλεμον, ἐπρίσβυσσε
 μετὰ Πολυεύκτου καὶ Δημοσθένους εἰς τε Πελοπόννησον καὶ
 τινὰς ἑτέρας πόλεις. — διετέλεσέ τε τὸν ἅπαντα χρόνον 13
 εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ δίκαιος εἶναι νομιζό-
 μενος, ὥστε καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τὸ φῆσαι Λυκούργον
 ἐδόκει βοήθημα εἶναι τῷ συναγορευομένῳ. — εἰσήμεναι δὲ 14
 καὶ νόμους, τὸν μὲν περὶ τῶν κωμῶδων, ἄγωνα τοῖς Χύ-
 τροις ἐπιτελεῖν ἐφάμιλλον ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τὸν νικήσαντα
 εἰς ἄστὺ καταλέγεσθαι, πρότερον οὐκ ἔξόν, ἀναλαμβάνων τὸν
 ἄγωνα ἡλικιωτότα' τὸν δέ, ὥς χαλκᾶς εἰκόνας ἀναθεῖναι 15
 τῶν ποιητῶν Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, καὶ τὰς
 τραγῳδίας αὐτῶν ἐν κοινῇ γραψαμένους φυλάττειν, καὶ τὸν
 τῆς πόλεως γραμματεῖα παραναγινώσκειν τοῖς ὑποκρινομένοις
 οὐκ ἔξεῖναι γὰρ <παρ'> αὐτὰς ὑποκρίνεσθαι καὶ τρίτον, 16
 μηδεὶ ἐξεῖναι Ἀθηναίων μηδὲ τῶν οἰκοῦντων Ἀθήνησιν
 ἐλεύθερον σῶμα πρᾶσθαι ἐπὶ δουλείᾳ ἕκ τῶν ἄλισκομένων,
 <μηδὲ δοῦλον> ἄνευ τῆς τοῦ προτέρου δεσπότου γνώμης.
 ἔτι δέ, ὥς τοῦ Ποσειδῶνος ἄγωνα ποιεῖν ἐν Πειραιεὶ κυκλίῳ 17
 χορῶν οὐκ ἔλαττον τριῶν, <καὶ> ὀλίσσασθαι τοῖς μὲν νικῶσι
 δέκα μνᾶς, τοῖς δὲ δευτέροις ὀκτώ, ἔξ δὲ τοῖς τρίτοις κρι-
 θεῖσιν. <ἔτι δέ>, ἐπὶ ζεύγους μὴ ἀπιῖναι γυναῖκα Ἐλευ- 18
 σινάδε, ὅπως μὴ ἐλαττώνται <αἱ δημοτικαὶ> ὑπὸ τῶν πλου-
 σίων· εἰ δέ τις φωραθῇ, ἀποτίμειν δραχμὰς ἑξακισχίλους.
 τῆς δὲ γυναικὸς αὐτοῦ μὴ πεισθείσης, τῶν συκοφαντῶν 19
 φωρασάντων, τάλαντον αὐτοῖς ἔδωκεν· κατηγορούμενος δ' ἐν
 ὑστέρῳ ἐν τῷ δῆμῳ ἔφη· ἄλλ' οὐκ ἐγὼ μὲν διδούς, οὐ
 λαμβάνων ἑώραμαι. — τελώνου δὲ ποτε ἐπιβαλόντος Ξενο- 20
 κράτει τῷ φιλοσόφῳ τῆς χειρὸς καὶ πρὸς τὸ μετωπίαν αὐτὸν
 ἀπάγοντος, ἀπαντήσας ῥάβδῳ τε κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ τε-

- λώνον κατήνεγκεν, καὶ τὸν μὲν Ξενοκράτην ἀπέλυσε, τὸν δ'
 ὡς οὐ τὰ πρέποντα δράσαντα εἰς τὸ δεσμοτήριον κατέκλεισεν.
 21 ἔπαινουμένον δ' ἐπὶ τῇ πράξει, μεθ' ἡμέρας τινὰς συντυχῶν
 ὁ Ξενοκράτης τοῖς παισὶ τοῦ Λυκούργου ἔφη· 'ταχὺς γε
 22 τῷ πατρὶ ὕμῳν ἀπέδωκα ὧ παῖδες τὴν χάριν' ἔπαινεῖται
 καὶ ψηφίσματα, Εὐκλείδῃ τινὶ Ὀλυνθίῳ χρώμενος ἱκανῶ-
 23 τάτω περὶ τὰ ψηφίσματα. — εὐπορος δ' ὢν ῥατίου ἐν καὶ
 ταῦτ' ἐφόρει τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους, καὶ ὑπεδέδετο
 24 ταῖς ἀναγκαῖαις ἡμέραις. — ἐμελέτα δὲ καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέ-
 ρας, οὐκ εὖ πρὸς τὰ αὐτοσχέδια πεφυκώς, κλινιδίου [δ']
 αὐτῷ ὑποκειμένον, ἐφ' ᾧ μόνον ἦν κώδιον καὶ προσκεφά-
 25 λαιον, ὅπως ἐγέλαιοτο ῥαδίως καὶ μελετήῃ. — ἐγκαλοῦντος
 δ' αὐτῷ τινος, ὅτι μισθοὺς σοφισταῖς δίδωσι περὶ λόγους
 διατρέξαν, ἄλλ' εἰ τίς γ' ἐπαγγέλλοιτο, ἔφη, τοὺς νόμους ἀμε-
 26 ούσιαις προὔεσθαι. — ἦν δὲ καὶ παρρησιαστής διὰ τὴν εὐ-
 γένειαν. Ἀθηναίων γέ τοι ποτε οὐκ ἀνεχόμενων αὐτοῦ
 27 δημογροῦντος, ἀνέκραγεν ἐκβαλλόμενος· 'ὦ Κερκυραία μά-
 στιξ, ὡς πολλῶν ταλάντων εἰ ἄξιά'. πάλιν δὲ θεὸν ἐνα-
 γορευόντων Ἀλέξανδρον, 'καὶ ποδαπὸς ἂν <εἴη>' εἶπεν 'ὁ
 28 — ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ παρέδωκαν τοὺς παῖδας τοῖς ἑν-
 δεκα, Μενεδαίχμου μὲν κατηγορήσαντος, γραφισμένον δὲ Θρα-
 συκλέους. Δημοσθένους δὲ καθ' ὃν ἔφευγε χρόνον ἐπιστεί-
 λαντος τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς κακῶς ἀκούοιεν ἐπὶ τοῖς Λυκούργου
 29 παιδίῳ, μετενόησαν καὶ ἀφῆκαν αὐτούς, Δημοκλέους τοῦ
 Θεοφράστου μαθητοῦ ὑπὲρ αὐτῶν ἐπολογησαμένου. — ἐτάφη
 δ' αὐτὸς καὶ τῶν προγόνων τινὲς δημοσίᾳ, καὶ ἔστιν αὐτῶν
 τὰ μνήματα ἄντικρυς τῆς Παιωνίας Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Μελαν-
 θίου τοῦ φιλοσόφου κήπῳ, τράπεζαι πεποιημένα, αὐτοῦ τε
 τοῦ Λυκούργου καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένα καὶ
 30 εἰς ἡμᾶς ἔτι σφζόμενα. — τὸ μέγιστον χίλια διακόσια τά-
 λαντα προσόδου τῇ πόλει κατέστησε, πρότερον ἑξήκοντα
 31 προσείοντων. — μέλλων δὲ τελευτήσῃν, εἰς τὸ μητροφῶν
 καὶ τὸ βουλευτήριον ἐκέλευσεν αὐτὸν κομισθῆναι, βουλό-
 μενος εὐθύναι δοῦναι τῶν πεπολιτευμένων· οὐδενὸς δὲ κατη-

γορησαι τολμήσαντος πλήν Μενεσαίχμου, τὰς διαβολὰς ἀπο-
 λυσάμενος εἰς τὸν οἶκον ἀπεκομίσθη καὶ ἐτελεύτησεν, ἐπιτικὴς
 νομισθεὶς παρὰ πάντα τὸν (τοῦ) βίου χρόνον καὶ ἐν λόγοις
 ἐπαινεθεὶς, καὶ μηδένα ὄνωνα ἀλούς, καίτοι πολλῶν κατη-
 γορησάντων. — ἔσχε δὲ τρεῖς παῖδας ἐκ Καλλιστοῦς τῆς 32
 Ἀβρωνος μὲν θυγατρὸς, Καλλίον δὲ τοῦ Ἀβρωνος Βατῆθεν
 ἀδελφῆς, τοῦ ταμιεύσαντος στρατιωτικῶν ἐπὶ Χαϊρώνδου ἄρ-
 χοντος. περὶ δὲ τῆς κηδείας ταύτης λέγει ὁ Δείναρχος ἐν
 τῷ κατὰ Πιστίον. — κατέλιπε δὲ παῖδας Ἀβρωνία, Λυκοῦργον, 33
 Λυκόφρων, ὧν ὁ Ἀβρων καὶ ὁ Λυκοῦργος ἀπαιδὲς μετῆλ-
 λαξαν· ἀλλ' ὁ γε Ἀβρων καὶ πολιτευσάμενος ἐπιφανῶς μι-
 τήλαξεν. Λυκόφρων δὲ γῆμας Καλλιστομάχην Φιλίππου 34
 Αἰξωνέως ἐγέννησε Καλλιστώ. ταύτην δὲ γῆμας Κλεόμβροτος
 Δεινοκράτους Ἀχαρνέως ἐγέννησε Λυκόφρωνα· τοῦτον δ' ὁ
 πάππος εἰσποιήσατο Λυκόφρων· οὗτος δ' ἐτελεύτησεν ἄταις.
 μετὰ δὲ τὴν Λυκόφρωνος τελευτὴν ἔγχευε τὴν Καλλιστῶ Σω- 35
 κράτης, καὶ ἔσχευεν υἱὸν Σύμμαχον· τοῦ δ' ἐγένετο Ἀριστώ-
 νυμος, τοῦ δὲ Χαριμίδης, τοῦ δὲ Φιλίππη, ταύτης δὲ καὶ
 Λυσάνδρου Μήδειος, ὁ καὶ ἐξηγητὴς ἐξ Εὐμολπιδῶν γενό-
 μενος· τοῦτου δὲ καὶ Τιμοθέως τῆς Γλαύκου παῖδες Αἰσο- 36
 δάμεια καὶ Μήδειος, ὅς τὴν ἱερωσύνην Ποσειδῶνος Ἐρεχθέως
 εἶχε, καὶ Φιλίππη, ἥτις ἱεράσατο τῆς Ἀθηνῶς ὕστερον·
 πρότερον δ' αὐτὴν γῆμας Διοκλῆς ὁ Μελιτεὺς ἐγέννησεν 37
 Διοκλέα τὸν ἐπὶ τοὺς ὀπλίτας στρατηγήσαντα· γῆμας δ' οὗτος
 Ἡδίστην Ἀβρωνος Φιλίππιδην καὶ Νικοστράτην ἐγέννησε·
 γῆμας δὲ τὴν Νικοστράτην Θεμιστοκλῆς ὁ Θεοφράστου ἐγεν- 38
 νησε Θεόφραστον καὶ Διοκλέα, διεδέξατο δὲ καὶ τὴν ἱερω-
 σύνην τοῦ Ποσειδῶνος Ἐρεχθέως. — φέρονται δὲ τοῦ δή- 39
 τορος λόγοι πεντεκαίδεκα. — ἐστεφανώθη δ' ὑπὸ τοῦ δήμου 40
 πολλάκις καὶ εἰκόνων ἔτυχεν. — ὀνύκεται δ' αὐτοῦ χαλκῇ 41
 εἰκὼν ἐν Κεραιμικῷ κατὰ ψήφισμα ἐπ' Ἀναξιμαράτους ἄρ-
 χοντος, ἐφ' οὗ ἔλαβε καὶ στήσιν ἐν πρυτανείῳ αὐτὸς τε ὁ
 Λυκοῦργος καὶ ὁ πρεσβύτατος αὐτοῦ τῶν ἐκγόνων κατὰ τὸ
 αὐτὸ ψήφισμα· ὀπαθανόντος τε Λυκοῦργου ὁ πρεσβύτατος
 τῶν παίδων Λυκόφρων ἡμφισβήτησε τῆς δωρεᾶς. — εἶπε 42
 δὲ καὶ περὶ ἱερῶν πολλάκις. — γραψάμενος (δ') Αὐτόλυκον 43
 τὸν Ἀρεοπαγίτην καὶ Δημάδην τὸν Δημῖον καὶ Μενεσαίχμον

- 44 ἄλλους τε πολλοὺς [καὶ] πάντας εἶλεν. ἔκρινε δὲ καὶ Δι-
φίλον, ἐκ τῶν ἀργυρείων μετάλλων τοὺς μεσοκρινεῖς, οἳ
ἐβάσταζον τὰ ὑπερκεείμενα βάσῃ, ὑφελόντα καὶ ἐξ αὐτῶν
πεπλουτηκότα παρὰ τοὺς νόμους, καὶ θανάτου ὄντος ἐπιτι-
μίου ἀλῶναι ἐποίησε, καὶ πεντήκοντα δραχμὰς ἐκ τῆς οὐσίας
αὐτοῦ ἐκάστω τῶν πολιτῶν διένειμε, τῶν πάντων συνα-
χθέντων ταλάντων ἑκατὸν ἐξήκοντα, ἧ ὥς τινες μῦθον. —
45 τὸ δ' εὐθύνας Ἀριστογείτονα καὶ Λεωκράτην καὶ Αὐτόλυκον
46 δειλίας. — ἐπεκαλεῖτο δ' ὁ Αὐκούργος ἱβίς <ὥς φησιν
'Αριστοφάνης·

ἱβίς> Αὐκούργω, Χαιρεφῶντι νυκτερί.

- 47 — κατήγον δὲ τὸ γένος ἀπὸ Βούτου καὶ Ἐρεχθέως τοῦ
Γῆς καὶ Ἡφαίστου, τὰ δ' ἐγγυτάτω ἀπὸ Αὐκομήδους καὶ
48 Αὐκούργου, οὓς ὁ δῆμος ταφαῖς ἐτίμησε δημοσίᾳ καὶ ἔστιν
αὕτη ἡ καταγωγὴ τοῦ γένους τῶν ἱερασαμένων τοῦ Ποσει-
δῶνος ἐν πίνακι τελείῳ, ὃς ἀνάκειται ἐν Ἐρεχθεῖω γεγραμ-
μένος ὑπ' Ἰσμηλίου τοῦ Χαλκιδέως, καὶ εἰκόνες ξύλιναι τοῦ
τε Αὐκούργου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ἀβρωνος, Αὐκούργου,
Αὐκόφρονος, ὧς ἡργάσαντο Τίμαρχος καὶ Κηφισόδοτος οἱ
49 Πραξιτέλους υἱεῖς. τὸν δὲ πίνακα ἀνέθηκεν Ἀβρων ὁ παῖς
αὐτοῦ, λαχὼν ἐκ τοῦ γένους τὴν ἱερωσύνην καὶ παραχωρήσας
τῷ ἀδελφῷ Αὐκόφρονι, καὶ διὰ τοῦτο πεποιήται ὁ Ἀβρων
50 παραδιδόνς αὐτῷ τὴν τράιαναν. — πάντων δ' ὧν διώκησεν
ἀναγραφὴν ποιησάμενος, ἀνέθηκεν ἐν στήλῃ πρὸ τῆς ὑπ'
αὐτοῦ κατασκευασθείσης παλαίστρας, σκοπεῖν τοῖς βουλο-
μένοις· οὐδεὶς μὲντοι ἐδυνήθη ἐλέγξει τὸν ἄνδρα νοσφισμοῦ.
51 — ἔγραψε δὲ καὶ Νεοπτόλεμον Ἀντικλέους στεφανῶσαι καὶ
εἰκόνα ἀναθεῖναι, ὅτι ἐπηγγέλατο χρυσῶσειν τὸν βωμὸν τοῦ
Ἀπόλλωνος ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ. —
52 ἐψηφίστατο δὲ καὶ Διοτίμα Διοπέθους Εὐδωρυμεῖ τιμὰς ἐπὶ
Κηρικλέους ἄρχοντος.

II. Rogatio Stratoclis

ex qua in Lycurgum honores collati sunt

sec. Vitas X orat. 861 F sqq. et lapidem C. I. A. II, 240.

851 F] (ΨΗΦΙΣΜΑ. *Ανκόφρων Ανκούργου Βουτάδης ἀπεγράφατο αὐτῷ εἶναι σίτησιν ἐν πρυτανείᾳ κατὰ τὴν δοθεῖσαν δωρεάν ὑπὸ τοῦ δήμου Ανκούργῳ Βουτάδῃ.*)

Plut.

Lapis.

852 A] Ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ἐπὶ <τῆς> Ἀντιοχίδος ἑκτῆς (?) πρυτανείας, Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Διομενῆς εἶπεν· ἐπειδὴ Ανκούργος Ανκόφρωνος Βουτάδης, παραλαβὼν παρὰ τῶν ἑαυτοῦ προγόνων οἰκείαν ἐκ παλαιοῦ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν.

Ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄρχοντος· ἔδοξεν τῷ δήμῳ Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Διομενῆς εἶπεν· [ἐπ]ε[ιδὴ Α]νκούργος [Ανκόφρωνος Βουτάδης παρα]λ[α]βὼν [πα]ρ[ὰ τῶν ἐ]α[υ]τ[οῦ] π[ρ]ογόνων οἰκείαν ἐκ παλαιοῦ [τ]ὴν πρ[ὸς τὸν δῆ]μ[ον εὐνοίαν] — — (X ver-sus fere toti desiderantur)

καὶ οἱ πρόγονοι οἱ Ανκούργου Ανκομήδης τε καὶ Ανκούργος καὶ ῥῶντες ἐτιμῶντο ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ τετελευτηκόσιν αὐτοῖς δι' ἀνδραγαθίαν ἔδωκεν ὁ δῆμος δημοσίας ταφάς ἐν Κεραμεικῷ, καὶ Ανκούργος αὐτὸς πολιτευόμενος νόμους τε

- B] πολλοὺς καὶ καλοὺς ἔθηκε τῇ πατρίδι, καὶ γενόμενος τῆς κοινῆς προσόδου ταμίης τῇ πόλει ἐπὶ τρεῖς πεντητηρίδας, καὶ διανείμας ἐκ τῆς κοινῆς προσόδου μύρια καὶ ὀκτακισχίλια καὶ ἑνακόσια τέλαντα, πολλὰ δὲ τῶν ιδιωτῶν διὰ πίστεως λαβὼν καὶ προδανείσας [καὶ] εἰς τοὺς τῆς πόλεως καιροὺς καὶ τοῦ δήμου, τὰ πάντα ἑξακόσια πεντήκοντα τέλαντα, δόξας δὲ ἅπαντα ταῦτα δικαίως διωκῆναι, πολλάκις ἐστεφανώθη ὑπὸ τῆς πόλεως· ἔτι δὲ αἰρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου χρήματα πολλὰ συνήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ παρεσκεύασε τῇ θεῷ κόσμον Νίκας τε ὀλοχρύσους πομπειὰ τε χρυσᾶ καὶ
- C] ἄργυρᾶ καὶ κόσμον χρυσοῦν εἰ. ἑκατὸν κανηφόρους· χειροτονηθεὶς δ' ἐπὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευήν, ὅπλα μὲν πολλὰ καὶ βελῶν μυριάδας πέντε ἀνήνεγκεν εἰς τὴν ἀκρό-

πολιν, τετρακοσίας <δὲ> τριήρεις πλωίμους κατεσκεύασεν, τὰς μὲν ἐπισκευάσας, τὰς δὲ ἐξ ἀρχῆς ναυπηγησάμενος· — ἀφικν κ]αὶ κ[εκο]σμημένην τὴν πόλιν] ἀξίως] τῆς ὑπαρχούσης αὐτῆ[ι] δόξης, τοὺς μὲν νεωσοίκους ἐ]ξωικοδόμησεν, τὴν δὲ σ]κευοθήκην καὶ τὸ θέατρον τὸ] Διονυσιακὸν ἐξηργάσατο, τὸ δὲ στάδιον τὸ Παναθηναϊκὸν καὶ τὸ γυμνάσιον τὸ κατὰ τὸ Λύκειον κατεσκεύασε, καὶ ἄλλαις πολλαῖς κατασκευαῖς ἐκόσμησε τὴν πόλιν· Ἀλεξάνδρου τε τοῦ βασιλέως ἄπασαν μὲν τὴν Ἀσίαν κατεστραμμένον, κοινῇ δὲ πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν ἐπιτάττειν ἀξιοῦντος, ἐξ-
D] αἰτήσαντος Λυκούργου ὡς ἐναντία πράττοντα αὐτῷ, οὐκ ἐξέδωκεν ὁ δῆμος <διὰ? τὸν> παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον·

..... ἀφικν κ]αὶ κ[εκο]σμημένην τὴν πόλιν] ἀξίως] τῆς ὑπαρχούσης αὐτῆ[ι] δόξης, τοὺς μὲν νεωσοίκους ἐ]ξωικοδόμησεν, τὴν δὲ σ]κευοθήκην καὶ τὸ θέατρον τὸ] Διονυσιακὸν ἐξηργάσατο, τὸ δὲ στάδιον τὸ Παναθηναϊκὸν καὶ τὸ γυμνάσιον τὸ κατὰ τὸ Λύκειον κατεσκεύασεν, καὶ ἄλλαις δὲ πολλαῖς κατασκευαῖς ἐκόσμησεν ὅλην τὴν πόλιν· καὶ φόβον κ]αὶ κινδύνων μεγάλων τοὺς] Ἕλληνας περιστάντων, Ἀλεξάνδρῳι Θηβῶν ἐπικρατήσα]ντι καὶ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν κ]αὶ ἄλλα δὲ τῆς οἰκουμένης μ]έρη καταστρεφάμενοι δι' ἐτέλει ἐναντιούμενος ὑπὲρ] τοῦ δήμου, ἀδιάφθορον κ]αὶ ἀνεξέλεγκτον αὐτὸν ὑπὲρ] τῆς πατρίδος καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων σωτηρίας] διὰ παντὸς τοῦ βίου παρέχων, καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν πόλιν] ἐλευθέρου εἶναι καὶ αὐτόνομον πάσῃ μηχανῇ ἀγωνι]ζόμενος· διόπερ ἐξαιτῆ]σαντος αὐτὸν Ἀλεξάνδρου ὁ δ]ῆμος ἀπέγνω μὴ συνχωρῆ]σαι] [τῆς] ἐξαιτήσεως AMEN τοῖς α]. ἐσχευ Λυκούργῳ τὴν ἀπ]. καὶ δ]οὺς εὐθύνας πολλάκις [τῶν πεπολιτευμένων αὐτῷ καὶ] διωικημ[έ]-

καὶ διδοὺς πολλάκις εὐθύ-

νας τῶν πεπολίτευμένων νῶν ἐν ἐλευθέρῳ καὶ δημοκρα-
 ἐν ἐλευθέρῳ καὶ δημοκρα- τουμένην τῇ πόλει — — (de-
 τουμένην τῇ πόλει, διετέ- sunt reliqua)
 λησεν ἀνεξέλεγκτος καὶ ἀδωροδόκητος τὸν ἅπαντα χρόνον
 ὅπως ἂν εἰδῶσι πάντες, διότι τοὺς προαιρουμένους ὑπὲρ τῆς
 δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας δικαίως πολιτεύεσθαι καὶ
 ζῶντας μὲν περὶ πλείστον ποιεῖται, καὶ τελευτήσασιν δὲ ἀπο-
 δίδωσι χάριτας αἰμυνήστοις· ἀγαθῇ τύχῃ, δεδόχθαι τῷ δήμῳ
 ἐπαινέσθαι μὲν Ἀνκοῦργον Ἀνκόφρονος Βουτιάδην ἀρετῆς ἕνεκα
 καὶ δικαιοσύνης, καὶ στήσαι αὐτοῦ τὸν δῆμον χαλκῇν εἰκόνα
 ἐν ἀγορᾷ, πλὴν εἴ ποῦ ὁ νόμος ἀπαγορεύει μὴ ἰσθάναι,
 E] δοῦναι δὲ στήσιν ἐν πρυτανείῳ τῶν ἐγγόνων αἰὲ τῶν Ἀν-
 κούργον τῷ πρεσβυτάτῳ εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον· ἀναθεῖναι
 δ' αὐτοῦ, καὶ εἶναι κύρια, πάντα τὰ ψηφίσματα τὸν γραμ-
 ματέα τοῦ δήμου ἐν στήλαις λιθίναις καὶ στήσαι ἐν ἀγο-
 πόλει πλησίον τῶν ἀναθημάτων· εἰς δὲ τὴν ἀναγραφὴν τῶν
 στηλῶν δοῦναι τὸν ταμίαν τοῦ δήμου πεντήκοντα δραχμὰς
 ἐκ τῶν εἰς τὰ <κατὰ> ψηφίσματα ἀναλισκομένων τῷ δήμῳ.

III. Vita sec. Suidam cum orationum indice.

Ἀνκοῦργος Ἀνκόφρονος Ἀθηναῖος, τὸ γένος Ἐτεοβου-
 τάδης, τῶν μετὰ Δημοσθένους ἐγκριθέντων ῥητόρων. ἀνέγ-
 κλητος δὲ βιοῦς τελευτᾷ νόσῳ, υἱοὺς καταλιπών, ὑπὲρ ὧν
 συκοφαντηθέντων Δημοσθένους ὁ ῥήτωρ ἀπὸ τῆς φυγῆς εἰ-
 πὼν ἐξεῖλεν αὐτούς. λόγοι δ' αὐτοῦ εἰσι γνήσιοι οἱ σφ-
 ρόμενοι

κατ' Ἀριστογείτονος	Ἀπολογία πρὸς τὸν αὐτὸν
κατ' Ἀντολύκον	ὑπὲρ τῶν εὐθυνῶν
κατὰ Λεωκράτους	πρὸς Ἰσχυρίαν
κατὰ Ἀνκόφρονος β'	πρὸς τὰς μαντείας
κατὰ Ἀνσιπλέους	περὶ τῆς διοικήσεως
κατὰ Μενεσαίχμου	περὶ τῆς ἱερείας
κατὰ Δημάδου	περὶ τῆς ἱερωσύνης
ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα τινά.	

IV. De Lycurgi eloquentia iudicia veterum.

Dionysius Ἀρχαίων κρίσις V, 3 = π. μιμήσεως p. 28 U
 δὲ δὲ Ἀνκουργεῖος (scil. λόγος) ἐστὶ διαπαντὸς αὐξητικὸς :
 διηρημένος καὶ σεμνός, καὶ ὅλως κατηγορικὸς, καὶ φιλαλήθης
 καὶ παρορυσιαστικὸς· οὐ μὴν ἀστεῖος, οὐδὲ ἡδύς, ἀλλ' ἀναγκαῖα
 τοῦτον χορὴ ξηλοῦν μάλιστα τὰς δεινώσεις.

Dio Chrysost. XVIII, 11 (II p. 254 Arn.): ἀλλὰ
 Ἀνκούργω συμβουλευσάμην ἂν ἐντυγχάνειν σοι, ἐλαφροτέρῃ
 τούτων (quam Hyperides et Aeschines) ὄντι καὶ ἐμφαίνοντι
 τινὰ ἐν τοῖς λόγοις ἀπλότητα καὶ γενναϊότητα τοῦ τρόπου.

Hermogenes π. ἰδεῶν B p. 418 Sp. (389 W.): Ὁ
 νυν Ἀνκούργος πολιτικὸς μὲν ἐστίν, εἴπερ τις ἕτερος, πλ
 ἴσως τοῦ κατὰ τὴν ἀφέλεια ἡθους ἕνεκα, πολὺν δὲ τὸ τραγικόν
 καὶ σφοδρὸν ἔχει χωρὶς ἐπιμελείας· ἥ γὰρ ἂν ὁ αὐτὸς
 πως τῷ Δεινάρχῳ. τῇ δὲ λέξει καὶ πολὺν τραχύτερός ἐστι
 ὅθεν φημὶ καὶ τοῦτον τὴν φαινομένην, οὐ μὴν οὖσαν
 ὄντως δεινότητα ἔχειν. τροπικώτεροι γὰρ εἰσιν οἱ λόγ
 μᾶλλον αὐτοῦ, καὶ καταδρομὴν ἔχοντες ἐστὶν οὗ κατὰ τ
 ἀποδεδειγμένων πραγμάτων. χρῆται δὲ πολλαῖς πολλὰ
 καὶ ταῖς παρεκβάσεσιν, ἐπὶ μύθους καὶ ἱστορίας καὶ πο
 ματα φερόμενος, ἃ δὴ τῆς φαινομένης ἐστὶ καὶ αὐτὰ δ
 νόητος.

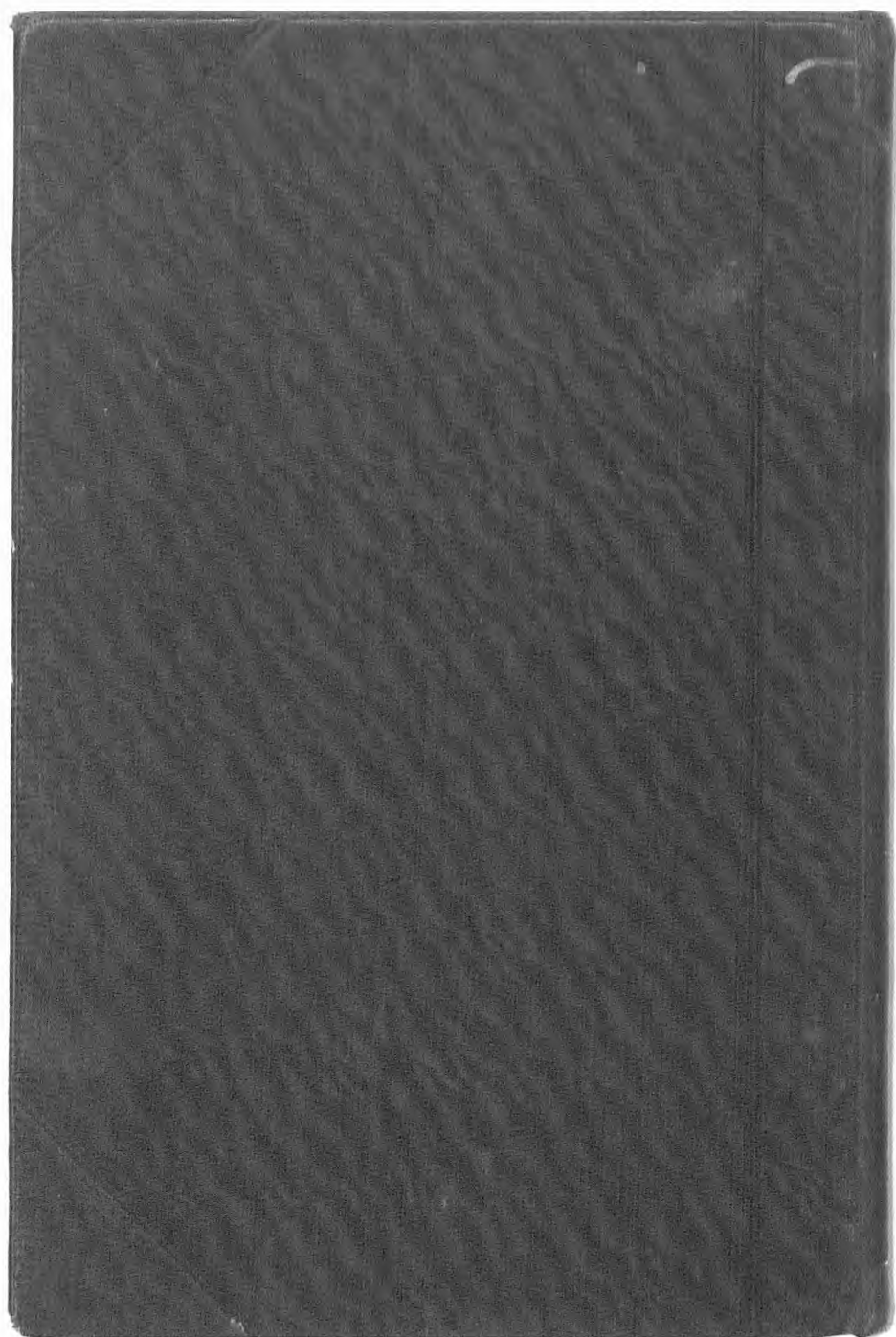
Us.:
καὶ
θης,
αἰῶς.

καὶ
έρω
οντί
ου.
τοί-
λήν
αχὺ
ήν
τιν'
ὥς
όγοι
τῶν
κκς
ιή-
δει-

WON

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας